

εν αιθρία

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2025 | 33ος Χρόνος

Τσαμαδού 21 • 26222 Πάτρα • Τηλ & Fax: 2610321010 • email: oikipa@otenet.gr • site: www.oikipa.eu

Ανάγκη να προετοιμαστούν Δήμοι, κοινό και επιχειρήσεις για τη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων

Άποψη του ΧΥΤΑ της Ξερόλακκας. Για να κλείσει πρέπει να προηγηθούν πολλά!

Η πρόσφατη υπογραφή της Σύμβασης για την κατασκευή του έργου **Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων** και **Μονάδας Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων στο Φλόκα** αποτελεί ασφαλώς θετική εξέλιξη στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων της Αχαΐας. Αλλά η Μονάδα Επεξεργασίας έχει σχεδιαστεί για 54.000 τόνους/έτος (14.000 τόνοι από τους όμορους δήμους και 40.000 τόνοι από την Πάτρα) και αυτή των βιοαποβλήτων για άλλους 10.000 τόνους. Από το σύνολο των 90.000 τό-

νων που παράγονται ετησίως στην Πάτρα, απομένουν 50.000 τόνοι, που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν από καλύτερη ανακύκλωση και τη μείωση των απορριμμάτων. Δεδομένου ότι το ποσοστό της ανακύκλωσης σήμερα είναι 5%, για να κλείσει η Ξερόλακκα πρέπει αυτό το ποσοστό (μαζί με την κομποστοποίηση) να ...δεκαπλασιαστεί! Είναι φανερό **ότι ο σχεδιασμός για τόσο μικρή μονάδα ήταν λάθος εξ αρχής.** Σε διάστημα μικρότερο των δύο χρόνων που θα

διαρκέσουν τα κατασκευαστικά έργα, θα πρέπει - δημοτικές αρχές και πολίτες - να κάνουμε όλα όσα χρειάζονται για να λειτουργήσουν οι μονάδες, αυξάνοντας θεαματικά τα ποσοστά ανακύκλωσης και διαλογής των οργανικών στην πηγή. Αν δεν θέλουμε να βρεθούμε μπροστά σε νέα αδιέξοδα, πρέπει έγκαιρα να δράσουμε, για να συμβαδίσει η κοινωνική και οργανωτική προετοιμασία με την κατασκευή των νέων Μονάδων. **Αναλυτικά στοιχεία για το θέμα στη σελίδα 15**

Η καλοκαιρινή εκδρομή της ΟΙΚΟ-παρέας

Τις Βαλτικές χώρες **Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία** θα επισκεφτούμε στις αρχές Ιουλίου 2025 στα πλαίσια της καθιερωμένης πλέον δήμερης καλοκαιρινής εκδρομής. Θα έχουμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τις πρωτεύουσες **Ταλίν, Ρίγα** και **Βίλνιους**, ενώ

θα πραγματοποιηθεί και ημερήσια κρουαζιέρα στο **Ελσίνκι** της Φινλανδίας. Λεπτομέρειες για το πρόγραμμα και το κόστος της εκδρομής θα ανακοινωθούν τις προσεχείς ημέρες, οπότε και θα μπορούν να γίνουν δηλώσεις συμμετοχής και κρατήσεις θέσεων.

Κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας της ΟΙΚΠΙΑ

ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2025 ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΤΕΕ

Σας προσκαλούμε στην εκδήλωση κοπής της πρωτοχρονιάτικης πίτας, που θα γίνει την Τετάρτη **22 Ιανουαρίου 2025** στις 6.00 μ.μ. στην αίθουσα του ΤΕΕ Δυτικής Ελλάδας (Τριών Ναυάρχων 40).

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης θα γίνει ο **απολογισμός** των δράσεων της οργάνωσης για το 2024 και θα ανακοινωθεί ο **προγραμματισμός** για το 2025. Στα πλαίσια της ίδιας εκ-

δήλωσης θα παρουσιαστεί φωτογραφικό υλικό από την καλοκαιρινή εκδρομή της ΟΙΚΟ-παρέας στη Benelux και φυσικά, όπως πάντα, θα σας γλυκάνουμε... σπιτικά!

Σφράγιση καταστήματος για ηχορρύπανση στην Πάτρα

Να μη μείνει μεμονωμένο γεγονός – η ηχορρύπανση πλήττει τη δημόσια υγεία

Το γεγονός, σπάνιο δυστυχώς για τη χώρα μας, πρέπει να χαιρετιστεί:

Η Αστυνομία της Πάτρας σφράγισε επί μακρόν ηχορρυπαίνον κατάστημα εστίασης στο γνωστό πεζόδρομο της Ηφαιστού!

Το εθελοντικό «**Δίκτυο Φορέ-**

ων για την προστασία από την ηχορρύπανση» χαιρέται για την εξέλιξη και πρώτα απ' όλα συγχαίρει δημοσίως τη μικρή ομάδα θιγόμενων πολιτών που πήγαν την υπόθεση «ως το τέλος», με υπομονή, επιμονή, αντοχή στις πιέσεις, σημαντικά έξοδα και ση-

μείωσαν μια **ολοκληρωμένη επιτυχία** ενάντια στο φαινόμενο της ηχορρύπανσης. Φαινόμενο που, όπως επανειλημμένα έχουμε τονίσει, είναι όχι απλά όχληση, αλλά κίνδυνος για την ψυχική υγεία εκείνων που το υφίστανται.

Κάνουμε έκκληση προς τις αρμόδιες αρχές (Αστυνομία, Δήμος) να μη μείνει η υπόθεση αυτή ως μια μεμονωμένη περίπτωση πλήρους και μέχρι τέλους εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

Τα προσήματα και τα τρυκ των παρανομώντων, είτε πρόκειται για καταστήματα και χώρους παραγωγικών δραστηριοτήτων είτε πρόκειται για οχήματα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές, τα γνωρίζουν ΠΟΛΥ καλά και

μπορούν να τα ξεπεράσουν, αν θελήσουν και επιμείνουν.

Ο νόμος οφείλει να εφαρμόζεται, ελπίζουμε και εργαζόμαστε για την ημέρα που δε θα χρειάζεται υπέρμετρη προσπάθεια, ηρωισμός σχεδόν, από τους θιγόμενους πολίτες, για να γίνεται ΠΡΑΞΗ η προστασία του δικαιωμάτος τους στην κοινή ησυχία.

ΔΙΚΤΥΟ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΧΟΡΡΥΠΑΝΣΗ

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗ - ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΗΧΟΡΡΥΠΑΝΣΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ - ΚΟΙΝΟ_ΤΟΠΙΑ ΠΟΛΙΤΕΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ - ΦΙΛΟΖΩ

Έρευνα για τη ρύπανση στον Κορινθιακό

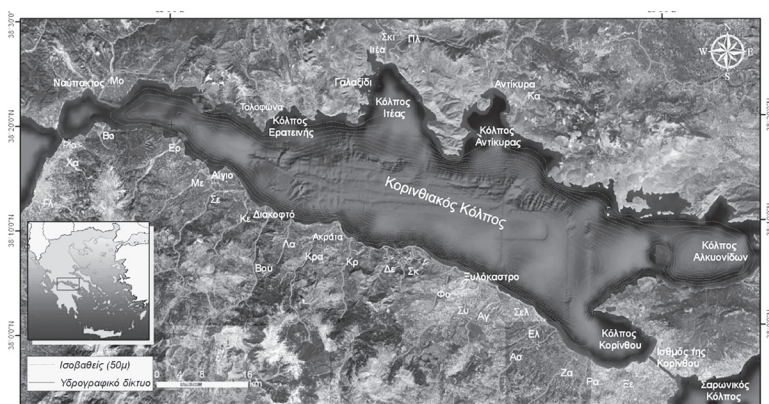
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ «Η ΑΛΚΥΩΝ»

Από τις αρχές Ιουνίου 2024 ξεκίνησε μεγάλη έρευνα για τη ρύπανση στις ακτές του Κορινθιακού κόλπου στο πλαίσιο του προγράμματος με τίτλο «**Κορινθιακός - Ώρα για Δράση**». Το πρόγραμμα υλοποιείται από την ερευνητική ομάδα της περιβαλλοντικής οργάνωσης ΟΖΟΝ σε συνεργασία με το Σύνδεσμο για την Προστασία και την Ορθολογική Ανάπτυξη του Κορινθιακού (ΣΠΟΑΚ) «ο ΑΡΙΩΝ», την Ομοσπονδία Οικολογικών Οργανώσεων Κορινθιακού «η ΑΛΚΥΩΝ», και το Σύλλογο Ελεύθερων και Αυτόνομων Δυτών Νομού Φωκίδος «ΚΡΙΣΣΑΙΟΣ».

Η πρωτοβουλία έρχεται σε συ-

νέχεια παλαιότερου – αν και μικρότερης κλίμακας – έργου που υλοποιήθηκε στον Κορινθιακό το 2019-20, με επαναλαμβανόμενες δράσεις καταγραφής των συγκεντρώσεων θαλάσσιων απορριμμάτων και μικροπλαστικών σε επιλεγμένες παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές. Στόχος του προγράμματος είναι η λήψη δεδομένων για τον Κορινθιακό κόλπο, που είναι ενταγμένος στο δίκτυο Natura 2000, ώστε να εντοπιστούν τα προβλήματα ρύπανσης, να αξιολογηθούν και να τεθούν προτεραιότητες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Για την επίτευξη αυτού του

στόχου, ομάδα της ΟΖΟΝ ξεκίνησε τον Ιούνιο από το λιμάνι της Κορίνθου ένα θαλάσσιο ταξίδι 650 χιλιομέτρων, που ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2024. Ο περίπλους του Κορινθιακού παρείχε τη δυνατότητα εντοπισμού και λεπτομερούς αποτύπωσης των προβλημάτων στο σύνολο της ακτογραμμής (επισκέψιμης, δυσπρόσιτης και απρόσιτης) και ταυτόχρονης **φωτογραφικής τεκμηρίωσης της ρύπανσης** από θάλασσα και αέρα.

Τα ευρήματα της έρευνας θα απεικονισθούν σε ψηφιακούς χάρτες, που θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση της γεωγραφικής κατανομής της ρύπανσης, στον εντοπισμό περιοχών υψηλής συσσώρευσης απορριμμάτων, στην κατανόηση των πηγών μικρών και μεγάλων απορριμμάτων, των τρόπων μεταφοράς τους στο θαλάσσιο περιβάλλον

και των ποιοτικών παραμέτρων του ρυπαντικού φορτίου.

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων θα ακολουθήσουν **δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** στις παραθαλάσσιες κοινότητες του Κορινθιακού. Παράλληλα, θα γίνει αναλυτική ενημέρωση προς τους αρμόδιους φορείς (Δήμος, Περιφέρειες, ΟΦΥΠΕΚΑ) και θα ασκηθεί πίεση για την υλοποίηση μέτρων, που θα δώσουν λύσεις σε μακροχρόνια προβλήματα.

Το έργο χρηματοδοτείται από το **Πράσινο Ταμείο** στο πλαίσιο του προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον και Καινοτόμες Δράσεις 2023», μέτρο «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες».

Περισσότερες πληροφορίες και ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο του έργου, στην ιστοσελίδα www.ozon-ngo.gr/korinthiakos

ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ ΚΥΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Έφυγε πλήρης ημερών στις αρχές Ιανουαρίου η αγαπημένη μας Παρασκευή Τσερεμεγκλή, μητέρα του επί πολλά χρόνια μέλους μας Ανδρέα.

Η κυρά-Παρασκευή ήταν ένας πολύ γλυκός και δοτικός άνθρωπος, που σκόρπιζε απλόχερα αγάπη και καλοσύνη. Ως μέλος της ΟΙΚΟ-παρέας, πήρε μέρος σε πολλές οικο-εξορμήσεις της ΟΙΚΙΠΑ, κερνώντας πάντα με τα υπέροχα γλυκίσματά της όλους τους συμμετέχοντες.

Η ΟΙΚΙΠΑ εκφράζει τα ειλικρινή της συλλυπητήρια στο σύζυγο

της Γιώργο και στα παιδιά της Ανδρέα και Τζένη.

Καλό ταξίδι κυρα-Παρασκευή στις γειτονιές του παραδείσου!

Ξεκινώντας μια νέα χρονιά ας ευχηθούμε οι τέχνες και γενικά ο πολιτισμός να αποτελούν ένα καταφύγιο στις όποιες ασχήμιες και βαρβρότητες υπάρχουν γύρω μας.

Στα εικαστικά θα ξεχωρίσουμε μία σημαντική έκθεση που η **Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου** διοργανώνει και φιλοξενεί μέχρι και τις 2 Φεβρουαρίου 2025. Μια επίκαιρη έκθεση με τον τίτλο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, η οποία ανιχνεύει τη σχέση της τέχνης με την πολιτική ιστορία στη Νότια Ευρώπη.

Πρόκειται για την πρώτη μεγάλη διεθνή έκθεση, που πραγματεύεται τη **σχέση της τέχνης με την δημοκρατία** κατά την διάρκεια μιας από τις πιο καθοριστικές περιόδους για την ιστορία της Νότιας Ευρώπης, καθώς τρεις

χώρες, η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία μετέβησαν από ένα απολυταρχικό καθεστώς στο δημοκρατικό πολίτευμα.

Με άξονα την τέχνη της αντίστασης και της διαμαρτυρίας στην **Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία**, η έκθεση αντιμετωπίζει συγκριτικά για πρώτη φορά σε διεθνές επίπεδο την πολιτική λειτουργία της τέχνης στα δικτατορικά καθεστώτα του Ευρωπαϊκού Νότου και διερευνά την ποικιλομορφία των καλλιτεχνικών αναζητήσεων, τις συγκλίσεις και τις αποκλίσεις, τις καλλιτεχνικές πρακτικές που γεννήθηκαν μέσα από τον αγώνα για ελευθερία, καθώς και την ενεργή κληρονομιά τους.

Συγκεκριμένα, εστιάζει στις δεκαετίες του 1960 και 1970, τη μετάβαση από τα αυταρχικά καθεστώτα στα δημοκρατικά πολιτεύματα και το ρόλο των καλλιτεχνών στη διεκδίκηση των πολιτικών ελευθεριών, με κύριους θεματικούς άξονες «Το Πρόσωπο του Εχθρού», την «Αντίσταση», την «Εξέγερση» και τη «Διέγερση».

Η εκθεσιακή δραστηριότητα, η συγκρότηση καλλιτεχνικών ομάδων, ο κριτικός λόγος, ο ρόλος της αφηρημένης τέχνης, η ανάδειξη του κριτικού ρεαλισμού, η τέχνη της διαμαρτυρίας μέσω της αφίσας, της χαρακτηριστικής και της

performance, η διεκδίκηση της ορατότητας του σώματος σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, καθώς και η συνολικότερη εμπλοκή της τέχνης στη δημόσια σφαίρα επισφραγίζουν το αίτημα του εκδημοκρατισμού και αποτελούν σημαντικά πεδία έρευνας και εικαστικής δραστηριότητας.

Η έκθεση ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ αποτελεί ένα συνολικό εγχείρημα, στο οποίο συμμετέχουν πάνω από 55 καλλιτέχνες και ομάδες καλλιτεχνών. Θα περιλαμβάνει **140 εικαστικά έργα**, από την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία, αλλά και αφίσες, βιντεοπροβολές, performances. Στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθεί ένα κινηματογραφικό αφιέρωμα, καθώς και ένα συνέδριο με θέμα τη δημοκρατία και τις εικαστικές τέχνες.

Στην έκθεση φιλοξενούνται έργα σημαντικών καλλιτεχνών όπως οι: Agrupación de Plásticos, Jónenes Cristóbal Aguilar, Αλέξης Ακριθάκης, Δημήτρης Αληθινός, Fernando Almela, Francisco Álvarez, Manel Armengol, Γεώργιος Βακιρτζής, Γιάννης Βαλαβανίδης, Eugènia Balcells, Μάριος Βατζιάς, Fernando "Coco" Bedoya, Fernando Botero, Γιάννης Γαϊτής, CADA, Manuel Calvo, Κλεοπάτρα Δίλγα.

Βιβλιοπαρουσίαση

Αλίκη Τριανταφυλλοπούλου
«Τα Τσιμπήματα της Σφήκας»

Εκδόσεις ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Μια συλλογή έμμετρων χρονογραφημάτων που δημοσιεύτηκαν τη δεκαετία του 1980 στην εφημερίδα «Πελοπόννησος» κυκλοφόρησε σε επιμέλεια - σχολιασμό της Ζέττας Ζάχου.

Πρόκειται για «Τα Τσιμπήματα της Σφήκας» από τον

τίτλο της ομώνυμης στήλης που διατηρούσε η Αλίκη Τριανταφυλλοπούλου - «Σφήκα», όπως υπέγραφε τα κείμενά της.

Το ύφος των κειμένων; «Ένα έμμετρο χρονογράφημα, με ρίμες και σατιρικό περιεχόμενο, ευπρεπές αλλά και αρκετά οξύ, χαριτωμένο αλλά και ευθύ. Κινείται σε μια πλούσια παράδοση του ελληνικού τύπου, που πρέπει να είχε ως γενάρχη και πιο εμβληματικό εκπρόσωπο το Γεώργιο Σουρή», όπως γράφει σε ένα από τα εισαγωγικά κείμενα της έκδοσης ο μέχρι πρότινος διευθυντής σύνταξης της εφημερίδας Κωνσταντίνος Μάγνης.

Διαχρονικός και επίκαιρος ο λόγος τη Αλίκης Τριανταφυλλοπούλου, όπως διατυπώνεται στο ακόλουθο απόσπασμα από το χρονογράφημα με τίτλο «Στο τιμόνι άξιοι άνθρωποι»:

“Λέει και τούτο ο λαός, μαζί με όλα τ’ άλλα: Βουτάει στο μέλι πιο βαθιά όποιος κρατάει κουτάλα!

Κι έχουμε παραδείγματα πολλά, που μαρτυρούνε

*της ρήσεως το αληθές.
Κι όσο κι αν προσπαθούνε
ανακριτές και δικαστές να βρουν τους...
γλυκαθέντας,
θαρρώ, άδικα ψάχνουνε.
Γιατί με τους... αφέντας
δύσκολα θα τα βάλουνε. Κι είναι πια χαμένα
για την οικονομία μας, τα ήδη... φαγωμένα...”*

Mazen Maarouf
“Ανέκδοτα για τους ένοπλους”

Εκδόσεις ΧΑΡΑΜΑΔΑ

Ο τόπος στον οποίο διαδραματίζονται τα δεκατέσσερα διηγήματα της συλλογής δεν κατονομάζεται, αν και μάλλον είναι εμφανές πως πρόκειται για την **Παλαιστίνη**, ο χρόνος επίσης δεν δίνεται φανερά και με ακρίβεια, αν και μάλλον είναι εμφανές πως είναι το εγγύς παρελθόν, με όρους ιστοριογραφίας το παρόν. Σε εκείνη τη διαγώνια ανάγνωση είχα διακρίνει εκείνο το ελκυστικό παράδοξο, που πρώτα σε διηγήματα του Κορτάσαρ είχα εντοπίσει και καμία σχέση δεν είχε με τον Μαγικό Ρεαλισμό, στον οποίο για μεγάλο διάστημα η Λατινική Αμερική εξειδικευόταν.

Και όπως ο τόπος και ο χρόνος δεν δίνονται με ακρίβεια, το αυτό συμβαίνει και με την περιρρέουσα πραγματικότητα, τη μεγάλη εικόνα, την ιστορία που συνήθως γράφεται με το γιώτα κεφαλαίο. Ο Μαρούφ αφηγείται μικρές, ατομικές, δυσδιάκριτες εξαιτίας της απόστασης ιστορίες. Στο βάθος η πραγματικότητα, ακόμα και για τον αναγνώστη που ελάχιστα γνωρίζει για εκείνη τη γωνιά του πλανήτη, είναι παρούσα, ως ένα φόντο, ως κάτι που συμβαίνει ταυτόχρονα με την εκά-

στοτε ατομική ιστορία, σαφώς επηρεασμένη, με τον τρόπο που οι καιρικές συνθήκες για παράδειγμα επηρεάζουν την καθημερινότητα, αλλά χωρίς τη διάθεση να γίνει μια εκβιαστική σύνδεση μεταξύ των δύο.

Το παράδοξο, η λοξή ματιά, η ανάγκη για επιβίωση και η ζωή που συμβαίνει ανοίγουν ρωγμές στην πραγματικότητα από τις οποίες εισχωρεί ένα χιούμορ μη αναμενόμενο, ένα σκληρό η **ζωή συνεχίζεται** ακόμα και εν μέσω πολέμου και τρόμου. Και αυτό είναι κάτι που οι κάτοικοι πιο ήσυχων συνθηκών συχνά ξεχνάμε, ίσως για να πείσουμε τον εαυτό μας με όρους μηδέν και ένα πως το εδώ καμία σχέση δεν έχει με το εκεί, και δεν έχει, αλήθεια είναι αυτό, αλλά αυτό σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει πως η ζωή εκεί βρίσκεται σε παύση.

εν αιθρία

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 110002

Περιοδική Έκδοση της Οικολογικής Κίνησης ΠΑΤΡΑΣ
Διεύθυνση: Τσαμαδού 21 - Τ.Κ. 262 22 ΠΑΤΡΑ
Α.Φ.Μ.: 090048446 - Γ' ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

Θωμάς Κουτρούμπας
Τηλέφωνο & Fax : 2610.32.10.10
email: oikipa@otenet.gr

Τηλέφωνα μελών: 2610.342.444, 2610.643.541
Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή
Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας

Ετήσια συνδρομή για φορείς, οργανισμούς, υπηρεσίες: 43 ευρώ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: print247, 2610.521.007,
info@print247.gr

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:

Άρις Γεωργιάδης
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:
Παναγιώτης Χαλούλος
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ:

EUROBANK GR1302600150000710200863817
(ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ-ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ)

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΝΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ):
GR080110785000078501501502
(ΚΑΝΕΛΜΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ-ΓΑΛΑΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ)

Η Λεπτομούτα ανακηρύσσεται ΕΞΑΦΑΝΙΣΜΕΝΗ!

Η Λεπτομούτα (*Numenius tenuirostris*), ένα μεταναστευτικό παρυδάτιο πουλί που κάποτε αναπαράγονταν στη δυτική Σιβηρία και διαχέιμαζε στη Μεσόγειο (και στη χώρα μας), θεωρείται πλέον **ΕΞΑΦΑΝΙΣΜΕΝΗ** σύμφωνα με τους επιστήμονες. Πρόκειται για την πρώτη γνωστή παγκοσμίως εξαφάνιση είδους πουλιού από την ηπειρωτική Ευρώπη, τη Βόρεια Αφρική και τη Δυτική Ασία.

Πρόσφατη επιστημονική δημοσίευση τεκμηριώνει την εξαφάνιση της Λεπτομούτας, ενός μεταναστευτικού παρυδάτιου πουλιού, που διαχέιμαζε στη Μεσόγειο και αναπαράγονταν στη δυτική Σιβηρία.

Ο Κόκκινος Κατάλογος της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης IUCN περιλαμβάνει 164 είδη πουλιών που θεωρούνται εξαφανισμένα από το έτος 1500, από συνολικά περισσότερα από 11.000 είδη των οποίων η κατάσταση διατήρησής τους έχει αξιολογηθεί από τη BirdLife International, που είναι αρμόδια για την κατάρτιση του παγκόσμιου Κόκκινου Καταλόγου των Απειλούμενων Πουλιών. Ανάμεσα σε αυτά περιλαμβάνεται το Μεταναστευτικό Περιστέρι, το Ντόντο, το Βουτηχτάρι της Αιτιλάν, η Μεγάλη Άλκα, τα Μόα, κ.ά. Η Λεπτομούτα αποτελεί την πρώτη γνωστή παγκοσμίως εξαφάνιση είδους πουλιού από την ηπειρωτική Ευρώπη, τη Βόρεια Αφρική και τη Δυτική Ασία.

Η Λεπτομούτα αποτελεί ένα από τα πιο εμβληματικά απειλούμενα με εξαφάνιση είδη με τα οποία έχει ασχοληθεί η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙ-

ΚΗ Εταιρεία. Η Ελλάδα έχει αποδειχθεί ότι ήταν περιοχή παγκοσμίου σημασίας για το είδος: από την πρώτη καταγραφή (Κέρκυρα, 1857) έχουν καταγραφεί συνολικά 104 παρατηρήσεις, στην πλειονότητά τους κατά τη μετανάστευση και κυρίως στο Δέλτα Έβρου, το Πόρτο Λάγος και το Δέλτα Αξιού.

Η τελευταία επιβεβαιωμένη (φωτογραφικά) παρατήρηση Λεπτομούτας είναι στο Βόρειο Μαρόκο το 1995. Κατά τη δεκαετία του '90 υπήρχαν διάφορες παρατηρήσεις του είδους και στην Ελλάδα, χωρίς ωστόσο να είναι πλήρως επιβεβαιωμένες. Μία Λεπτομούτα που παρατηρήθηκε στο Μεσολόγγι στις 3 Μαΐου 1999 αποτελεί την τελευταία καταγραφή του είδους στην Ελλάδα, ενώ κατά τις τελευταίες σχεδόν δύο δεκαετίες δεν έχουν καταγραφεί πουθενά Λεπτομούτες στη Δυτική Παλαιαρκτική.

Τα αίτια της κατάρρευσης του πληθυσμού της Λεπτομούτας μπορεί να μην γίνουν ποτέ πλήρως κατανοητά, αλλά οι πιθανές πιέσεις περιλαμβάνουν την εκτεταμένη αποξήρανση των υγροτοπικών περιοχών αναπαραγωγής της για γεωργική χρήση, την απώλεια των παράκτιων υγροτόπων που χρησιμοποιούσε για τροφοληψία, και, τελευταία, το κνηγή ενός ήδη μειωμένου, κατακερματισμένου και φθίνοντος πληθυσμού. Επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους θα μπορούσαν επίσης να είχαν η ρύπανση, οι ασθένειες, η θήρευση και η κλιματική αλλαγή, αλλά η κλίμακα αυτών των επιπτώσεων παραμένει άγνωστη.

Ο **Alex Berryman**, Υπεύθυνος για τον Κόκ-

κινο Κατάλογο της BirdLife International και συν-συγγραφέας της επιστημονικής δημοσίευσης, δήλωσε:

«Η καταστροφική απώλεια της Λεπτομούτας στέλνει μια προειδοποίηση ότι κανένα πουλί δεν μπορεί να θεωρηθεί ασφαλές από την απειλή της εξαφάνισης. Περισσότερα από 150 είδη πουλιών έχουν εξαφανιστεί παγκοσμίως από το 1500. Τα ξενικά-εισβλητικά είδη ήταν συχνά ο ένοχος, με το 90% των εξαφανίσεων πουλιών να αποτελούν είδη νησιωτικών περιοχών.

Ωστόσο, ενώ η εξαφάνιση των νησιωτικών ειδών δείχνει ίσως να επιβραδύνεται, ο ρυθμός εξαφάνισης των ηπειρωτικών ειδών αυξάνεται. Αυτό είναι αποτέλεσμα της καταστροφής και της υποβάθμισης των ενδιαίτημάτων τους, της υπερεκμετάλλευσης και άλλων απειλών. Χρειάζονται επείγουσες δράσεις διατήρησης για τη διάσωση των άγριων πουλιών – χωρίς αυτές πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι για ένα πολύ μεγαλύτερο κύμα εξαφανίσεων που θα κατακλύσει τις ηπείρους».

Οι φίλοι των γυπών και της φύσης απαιτούν: «Όχι Αιολικά στα Ακαρνανικά»!

ΜΕΓΑΛΗ Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Περισσότεροι από 100 φίλοι και φίλες της Φύσης, των αρπακτικών πουλιών και των βουνών έλαβαν μέρος στην πεζοπορία διαμαρτυρίας σχετικά με την ανάπτυξη Αιολικών Σταθμών στα Ακαρνανικά Όρη, η οποία **έχει προκαλέσει ήδη σοβαρές συνέπειες στον τοπικό πληθυσμό των απειλούμενων Όρνιων και απειλεί να μετατρέψει την περιοχή σε εφιαλτική «παγίδα θανάτου» για τα αρπακτικά**, με 16 ακόμα παράτυπα αδειοδοτημένες ανεμογεννήτριες να είναι προ των πυλών της εγκατάστασης.

Η δράση υποστηρίχθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Προστασί-

ας της Φύσης, την Πρωτοβουλία για την Προστασία των Αγράφων και την Κίνηση Πολιτών για την Προστασία των Βουνών της Αιτωλοακαρνανίας, ενώ συμμετείχαν και άτομα από άλλες κινήσεις πολιτών, ορειβατικούς συλλόγους και πολλοί ενδιαφερόμενοι πολίτες τους οποίους ευχαριστούμε θερμά.

Με σύμμαχο την ηλιόλουστη ημέρα, οι πεζοπόροι είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν σε ένα από τα πιο χαρακτηριστικά τοπία των Ακαρνανικών Ορέων, όπου η ηρεμία του υπέροχου Λιβαδιού Βάτου συνδυάζεται με την άγρια ομορφιά των απόκρημνων ασβεστολιθικών γκρεμών, που αποτελούν τον κύριο βιότοπο των Όρνιων. Είχαν, όμως, και τη δυνατότητα να δούνε ιδίως όμμασι τη **σοβαρή υποβάθμιση** που μπορεί να προκαλέσει σε μια περιοχή υψηλής φυσικότητας μία βαριά βιομηχανική δραστηριο-

τητα, όπως οι ήδη εγκατεστημένες ανεμογεννήτριες ύψους 120+ μέτρων.

Οι πτήσεις αρκετών Όρνιων, αλλά και δύο Χρυσαιτών έκαναν ακόμα πιο ενδιαφέρουσα την πεζοπορία, αλλά και πιο έντονη την ανησυχία και τον θυμό όλων για το μέλλον αυτού του μοναδικού ορεινού όγκου και των πουλιών που ζουν εκεί. Μόλις λίγες εκατοντάδες μέτρα πιο ψηλά, **τα μηχανήματα ξεκοιλιάζουν άλλη μία κορυφή των Ακαρνανικών**, αφού παρά τις **πολλαπλές αυθαιρεσίες της διαδικασίας αδειοδότησης**, οι αρμόδιες υπηρεσίες δείχνουν προκλητική αδιαφορία για την τύχη της **πιο σημαντικής περιοχής για το Όρνιο στην ηπειρωτική Ελλάδα**.

Ο αγώνας για την προστασία της Φύσης απέναντι στη διαπλοκή και στα συμφέροντα είναι προφανώς άνισος. Ωστόσο, η συμμετοχή του κόσμου

σε κινητοποιήσεις όπως αυτή του Σαββάτου μάς δίνουν τη δύναμη να συνεχίζουμε να διεκδικούμε με κάθε δυνατό μέσο το «δίκιο» των πουλιών και της φύσης.

Απογοητευτική η εφαρμογή του νόμου περιορισμού της πλαστικής ρύπανσης στην Ελλάδα

Σε τέλμα βρίσκεται η αντιμετώπιση της πλαστικής ρύπανσης στην Ελλάδα, 4 χρόνια μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου.

Σύμφωνα με νέα έκθεση του WWF Ελλάς υπάρχουν σοβαρά προβλήματα που αφορούν:

*Τα απαγορευμένα πλαστικά μιας χρήσης (πίατα, μαχαιροπήρουνα, καλαμάκια κλπ.), που, αντί να αποσυρθούν από την αγορά, συνεχίζουν να την κατακλύζουν με την ανοχή της πολιτείας.

*Την ανεπαρκή λειτουργία δημόσιων βρυσών, που είναι βασική ενέργεια για τον περιορισμό των πλαστικών μπουκαλιών νερού.

*Την αστοχία της κυβέρνησης στο θέμα της χωριστής συλλογής πλαστικών μπουκαλιών, καθώς, παρότι ο νόμος προβλέπει χωριστή συλλογή των πλαστικών φιαλών κατά 77% έως το 2025, σήμερα συλλέγεται μόλις το 39%.

*Το σύστημα επιστροφής χρημάτων σε πλα-

στικές φιάλες και αλουμινίου που παραδίδονται προς ανακύκλωση, που θα έπρεπε να είχε εφαρμοστεί βάσει ψηφισμένου νόμου από τις αρχές του 2023, παρατείνεται για τις αρχές του 2026.

*Την υποστελέχωση των αρμοδίων των υπηρεσιών ελέγχου για τις χιλιάδες επιχειρήσεις.

*Την αδυναμία υλοποίησης των μέτρων για τη θέσπιση συστημάτων διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για μια σειρά από προβληματικά πλαστικά, (π.χ. αποτσίγαρα, αλιευτικά εργαλεία), η οποία μετατίθεται στο αβέβαιο μέλλον. Στις λιγοστές θετικές εφαρμογές των προβλέψεων του νόμου περιλαμβάνονται η επιτυχημένη προσάρτηση των καπακιών στις φιάλες, η καλή πρόοδος στη διάθεση πλαστικών φιαλών PET με 25% ανακυκλωμένο περιεχόμενο και η σήμανση πλαστικών προϊόντων, όπως προϊόντα καπνού και υγρά μαντηλάκια.

Σύμφωνα με την έρευνα, που διαπιστώνει πως οι κύριες αιτίες είναι η έλλειψη βούλησης από την κυβέρνηση και η ανεπάρκεια ελέγχων, η ελλιπέστατη εφαρμογή του νόμου επιβεβαιώνεται και από την ισχυρή πλειονότητα των πολιτών (80%). Την ίδια στιγμή, οι πολίτες είναι διατεθειμένοι να συμμετέχουν ενεργά στις προσπάθειες περιορισμού των πλαστικών, αρκεί να υπάρχουν κίνητρα και έλεγχοι.

Δική μας άποψη είναι ότι η ευθύνη των πολιτών παραμένει εξίσου κυρίαρχη, γι' αυτό και η συνεχής ενημέρωση - ευαισθητοποίηση είναι αναγκαία!

Σε αμφισβήτηση η περιβαλλοντική νομιμότητα των προγραμμάτων εξόρυξης υδρογονανθράκων

Στο «μικροσκόπιο» της ΕΕ μπαίνουν τα προγράμματα εξόρυξης υδρογονανθράκων από τις ελληνικές θάλασσες, σχετικά με την περιβαλλοντική τους νομιμότητα.

Πριν ένα χρόνο οι οργανώσεις ClientEarth, WWF Ελλάς και Greenpeace Greece κατέθεσαν επίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, επισημαινοντας ότι εργασίες πετρελαίου και αερίου (δραστηριότητες έρευνας και εξόρυξης) εγκρίνονται συστηματικά, παρά τους σαφείς κινδύνους για τα θαλάσσια είδη και την εγγύτητα σε προστατευόμενες περιοχές. Οι οργανώσεις είχαν εξαντλήσει όλα τα ένδικα μέσα σε εθνικό επίπεδο, αφήνοντας την παρέμβαση της Επιτροπής ως την τελευταία γραμμή άμυνας.

Τον Σεπτέμβριο οι οργανώσεις υπέβαλαν πρόσθετη τεκμηρίωση και ανάλυση των νομικών επιχειρημάτων τους, ανταποκρινόμενες σε σχετική επικοινωνία και προτρέποντας την Επιτροπή να εξετάσει διεξοδικά το θέμα. Αξιωματούχοι της Κομισιόν επιβεβαίωσαν τώρα ότι θα «ζητήσουν διευκρινίσεις» σχετικά με το πώς οι ελληνικές αρχές κατέληξαν στις εγκριτικές αποφάσεις τους και αν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της ΕΕ. Οψόμεθα...

Καλές πρακτικές από σχολεία και εκπαιδευτικούς

Έχουμε αναφερθεί επανειλημμένα στον κομβικό ρόλο που έχει το σχολείο στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης και στη διαμόρφωση αυριανών ενεργών πολιτών.

Έχει επομένως σημασία η ανάδειξη περιβαλλοντικών προγραμμάτων και πρακτικών που υλοποιούνται στο σχολικό περιβάλλον.

- «ΕΞΥΠΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ»

(Plastic Clever Schools) είναι το όνομα εκπαιδευτικού προγράμματος, που συστήθηκε στην Ελλάδα στις αρχές του 2024 και συμμετέχουν μέχρι στιγμής 180 σχολεία από τα αστικά κέντρα αλλά και την περιφέρεια, όπως την Ανίδα Πέλλας, την Κέρκυρα, την Εύβοια, τη Ρόδο, την Κρήτη και την Αντίπαρο.

Είναι μέρος διεθνούς πρωτοβουλίας που ξεκίνησε στην Αγγλία το 2018 μέσα από τη συνεργασία της ΜΚΟ «Kids Against Plastic» με την Common

Seas (περιβαλλοντική οργάνωση στο Bristol της Αγγλίας), και έχει ως στόχο, όπως αναφέρει, «την αντιμετώπιση της πλαστικής ρύπανσης στην πηγή της, για την προστασία των ωκεανών, της υγείας μας και του μέλλοντός μας».

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε περισσότερα από 1.200 σχολεία παγκοσμίως, με φυσική παρουσία για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην Αγγλία, την Ελλάδα και τα νησιά Μπαρμπέντος στην Καραϊβική.

Για πρώτη φορά φέτος, μέσω των «Εξυπνων σχολείων», διοργανώθηκε η πρώτη Διεθνής Ημέρα Δράσης Plastic Clever Schools, τον περασμένο Νοέμβριο, μια εκδήλωση που από τους διοργανωτές χαρακτηρίστηκε επιτυχημένη, που συμμετείχαν σχολεία από όλο τον κόσμο.

Οι μαθητές κλήθηκαν να αφιερώσουν την ημέρα τους σε δράσεις ενάντια στην πλαστική ρύπανση, αναλαμβάνοντας παρουσιάσεις και δραστηριότητες, όπως συλλογή απορριμμάτων και έλεγχο πλαστικών μιας χρήσης.

Μέσα στους στόχους του 2025 είναι να καθιερωθεί ετήσια η Ημέρα Δράσης, αλλά και να δημιουργηθεί ένα παγκόσμιο δίκτυο νέων πρεσβευτών, που, με την υποστήριξη της Common Seas, θα διασυν-

δέουν τα σχολεία για κοινές δράσεις παγκοσμίως.

- ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ... ΛΠΑΣΜΑ!

Μια όμορφη ιδέα για την μετατροπή άχρηστων ψηφοδελτίων σε λίπασμα για φυτά και λουλούδια είχε εκπαιδευτικός σε Δημοτικό στα Ζερβοχώρια της Χαλκιδικής.

Η ιδέα της είναι απλή, όπως σημειώνει:

Ένα μπλέντερ, όπου τα κομμένα ψηφοδέλτια πολτοποιούνται και επάνω σε αυτό το υγρό υλικό τοποθετούνται σπόροι που σύντομα βλασταίνουν. Οι σπόροι ενσωματώνονται στον πολτό, ο οποίος στεγνώνει και μορφοποιείται σε μικρές κάρτες. Όταν αυτές φυτεύονται, μεταμορφώνονται σε λουλούδια ή αρωματικά φυτά. Μια διαδικασία για παιχνίδι, ανάλογη με εκείνη που ακολουθούσαν/ούν οι μαθητές στα δημοτικά με την τοποθέτηση σε βρεγμένο βαμβάκι φακής, φασολιών, που βλασταίνουν σε ελάχιστο χρόνο.

Η πρωτοβουλία του σχολείου με τίτλο «Το Ανθισμένο χαρτί» πρόκειται να παρουσιαστεί στην Κρακοβία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να υιοθετηθεί από σχολεία, και όχι μόνο, σε όλη την Ευρώπη.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟΥ 2024!

Ηλιόλουστες ήταν οι **πρώτες μέρες** του 2025 στη μικρομέγαλη πόλη μας και ευχόμαστε και οι υπόλοιπες μέρες του ολοκαίνουργιου έτους, να είναι το ίδιο **φωτεινές** και **ελπιδοφόρες** για όλους μας!

Φυσικά, τα ...παλιά χρόνια μέσα στο **Γενάρη**, μόνο οι 10-15 **αλκυονίδες μέρες** ήταν ηλιόλουστες, αλλά βιώνοντας την **κλιματική κρίση** στο πετσί μας, δεν μπορούμε να πούμε πια με βεβαιότητα αν πρόκειται για αυτές. Εντούτοις, υπάρχουν και **θετικές εξελίξεις** της **προσπάθειας αναστροφής** των συνεπειών της κλιματικής κρίσης, τις οποίες οι επιστήμονες, τώρα, φροντίζουν να αναδεικνύουν και να μεταδίδουν άμεσα, φοβούμενοι ότι η απελπισία του ότι «δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα» μπορεί να οδηγήσει σε **ηττοπάθεια** και **αδράνεια**:

Για παράδειγμα, πληροφορηθήκαμε ότι οι ερευνητές ανίχνευσαν στην ατμόσφαιρα **σημαντική**

Ο ιβηρικός λύγκας διασώθηκε και αποτελεί τη μεγαλύτερη ανάκτηση είδους γάτας που επιτεύχθηκε ποτέ μέσω της διατήρησης.

πτώση στα επίπεδα **επιβλαβών αερίων** που καταστρέφουν το **στρώμα του όζοντος** - για **πρώτη φορά**, σχεδόν **30 χρόνια** αφότου οι χώρες συμφώνησαν να καταργήσουν σταδιακά τους **χλωροφθοράνθρακες!**

Επίσης, εκτοξεύτηκε πρόσφατα ένας νέος **δορυφόρος**, ο **NASA/Carbon**

Mapper, ο οποίος **μετρά** τις **εκπομπές** των **θερμοκηπικών αερίων CO₂** και **μεθανίου**, παρέχοντας λεπτομερείς εικόνες από μεμονωμένες εγκαταστάσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου σε όλο τον κόσμο και αποκαλύπτοντας **δημόσια** τους μεγαλύτερους **ρουπαντές!**

Ταυτόχρονα, στην **Ισλαν-**

δία, άνοιξε το μεγαλύτερο **εργοστάσιο** στον κόσμο για την **άντληση CO₂** από την ατμόσφαιρα, ενώ η **Νορβηγία** έγινε η πρώτη χώρα που είχε περισσότερα **ηλεκτρικά οχήματα** από ό,τι με φυσικό αέριο. Την ίδια ώρα, σε ένα από τα νησιά της **Ιαπωνίας**, άρχισε να χρησιμοποιείται μια **νέα γενιά μπαταριών**, για να βοηθήσει στη **συγκέντρωση** τεράστιων ποσοτήτων **καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας**.

Αλλά και για τη **διατήρηση των ζώων** υπήρξαν επίσης μικρές αλλά σημαντικές νίκες, όπως η **μη ταξινόμηση** πλέον ως είδους «**απειλούμενου**» του **ιβηρικού λύγκα**, μιας **ευρωπαϊκής αγριόγατας** που κάποτε βρισκόταν στα πρόθυρα της **εξαφάνισης!**

Τέλος, πέντε **κοράκια** της **Χαβάης** - σπάνια, έξυπνα πουλιά γνωστά και ως «**αλάλα**» - άρχισαν πάλι να πετούν **ελεύθερα** μετά από χρόνια **αιχμαλωσίας**, ως μέρος μιας ριζικής στρατηγικής **διατήρησης**.

ΘΑ ΜΑΣ ΣΩΣΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΑΣΤΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΑ ΕΝΤΟΜΑ;

Είναι γνωστό ότι τα απορριπτόμενα **πλαστικά υλικά**, όπως το **πολυστυρένιο**, που χρησιμοποιείται ευρέως για **συσκευασίες** τροφίμων καθώς και ηλεκτρονικών και βιομηχανικών προϊόντων, είναι εξαιρετικά ανθεκτικά και δύσκολα στην αποικοδόμηση, **ρυπαίνοντας** για πολλά χρόνια το περιβάλλον. Επίσης, οι παραδοσιακές μέθοδοι ανακύκλωσης τους αποβαίνουν αρκετά δαπανηρές και ρυπογόνες, οπότε τελευταία αναζητούνται **βιολογικές μέθοδοι**, όπως η **αξιοποίηση εντόμων**, που προσφέρουν μια πιο **οικολογική** και **οικονομική** λύση.

Έτσι, ελπιδοφόρα φαντάζει πρόσφατη μελέτη, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Scientific Reports, όπου ερευνητές από το Διεθνές Κέντρο Φυσιολογίας και Οι-

κολογίας Εντόμων (**ICIPE**) αποκάλυψαν ότι οι **προνύμφες σκαθαριού** του γένους *Alphitobius*, που λέγεται και **αλευροσκώληκας** της **Κένυας**, μπορούν να καταναλώσουν και να **...χωνέψουν** το πολυστυρένιο! Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε πως οι προνύμφες μπορούσαν να καταναλώσουν σχεδόν το **50% του πολυστυρενίου** με το οποίο τρέφονταν, με την απόδοσή τους να αυξάνεται, όταν το πλαστικό ήταν αναμιγμένο με πίτουρο ή φλοιούς σιτηρών.

Ενδημικά στην **Αφρική**, αλλά πλέον διαδεδομένα σε όλο τον πλανήτη, αυτά τα έντομα θα μπορούσαν να είναι ιδιαίτερα χρήσιμα στην **καταπολέμηση** της πλαστικής ρύπανσης στην Αφρική, η οποία είναι η **δεύτερη πιο μολυσμένη** από πλαστικό **ήπειρος** στον κόσμο, παρά

Το γλυπτό «κλείστε τη βρύση του πλαστικού» του Benjamin von Wong βρίσκεται στο Ναϊρόμπι Κένυας και φτιάχτηκε από πλαστικά απόβλητα της χώρας.

το γεγονός ότι **παράγει μόνο το 5% της παγκόσμιας πλαστικής ρύπανσης**, σύμφωνα με τον **Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας!**

Οι επιστήμονες, τώρα, σκοπεύουν να απομονώ-

σουν **βακτήρια** και **ένζυμα**, που παράγονται στα έντερα των εντόμων αυτών, ώστε να αναπτυχθούν **νέες τεχνολογίες** για την **ανακύκλωση** του πολυστυρενίου και άλλων πλαστικών.

ΤΑ ΒΙΝΤΕΟΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΒΛΑΠΤΟΥΝ ΣΟΒΑΡΑ ...ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ!

Ο εθισμός στα βιντεοπαιχνίδια βλάπτει το περιβάλλον και αποτελεί διανοητική διαταραχή

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ περισσότεροι από **3 δις** άνθρωποι (**gamers**), δηλ. το 1/3 της ανθρωπότητας σήμερα, παίζουν **βιντεοπαιχνίδια** σε **κονσόλες, υπολογιστές, tablet ή smartphone (gaming)**! Όμως, αυτές οι συσκευές τροφοδοτούνται με **ηλεκτρική ενέργεια**, για την παραγωγή της οποίας εκπέμπονται μεγάλες ποσότητες **θερμοκηπικών αερίων** στην ατμόσφαιρα, καθώς καταναλώνουν σχεδόν ...περισσότερο ρεύμα από τις λεγόμενες «**μεσαίες χώρες**» του πλανήτη!

Υπολογίζεται ότι μόνο στις **ΗΠΑ** τα βιντεοπαιχνίδια δημιουργούν περισσότερη **ρύπανση θερμοκηπίου** από **5 εκατομ. αυτοκίνητα**! Επίσης, καθώς οι εταιρείες ανταγωνίζονται για να προσφέρουν στους παίκτες τα

πιο **προηγμένα γραφικά**, απαιτείται όλο και περισσότερη **υπολογιστική ισχύς**, άρα και ηλεκτρική ενέργεια.

Για να **περιορίσουν**, όπως λένε, τον **αντίκτυπο** στο **περιβάλλον** και τα ηλεκτρικά δίκτυα, τα **στούντιο** πίσω από τα δημοφιλέστερα σημερινά παιχνίδια ανακοίνωσαν ήδη για φέτος ποικίλες **τροποποιήσεις**, ώστε να τα κάνουν **λιγότερο ενεργοβόρα**. Ταυτόχρονα, στον **ΟΗΕ** δημιούργησαν το **Playing for the Planet Alliance**, μια **βιομηχανική ομάδα** που φιλοξενεί το «**Green Games Jams**», ώστε να ενθαρρύνει τους προγραμματιστές να δημιουργούν παιχνίδια που **εκπαιδεύουν** τους παίκτες για την **κλιματική αλλαγή** και θα εργάζονται σε **εθελοντικά πρότυπα** για την παρακολούθηση των **εκπομπών άνθρακα** των παιχνιδιών.

ΣΑΛΙΓΚΑΡΙΑ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ;

Περισσότερα από 1.300 **σαλιγκάρια** σε μέγεθος μπιζελιού, που θεωρούνται **κρίσιμα απειλούμενα, εκτράφηκαν** σε ζωολογικό κήπο του Τσέστερ στη **Μ. Βρετανία** και στη συνέχεια αφέθηκαν **ελεύθερα** στη φύση, να ζήσουν στο νησί τους, το **Ντεσέρτα Γκράντε**, κοντά στη **Μαδέρα**.

Τα σαλιγκάρια έχουν **επισημανθεί** με **κουκκίδες αναγνώρισης**, χρησιμοποιώντας **μη τοξικά** στυλό και βερνίκι νυχιών, ώστε οι επιστήμονες να μπορούν να τα **εντοπίζουν**, να παρακολουθούν πού διασκορπίζονται, πόσο μεγαλώνουν, πόσα επιβιώνουν και πόσο καλά **προσαρμόζονται** στο νέο τους περιβάλλον. Πρόκειται για μια τεράστια ομαδική προσπάθεια, που δείχνει ότι τελικά είναι δυνατό να **ανατραπούν** τα πράγματα για τα είδη που **απειλούνται** σε υψηλό βαθμό.

Εξάλλου, αν και τα μικρά αυτά πλάσματα συχνά **παραβλέπονται**, αποτε-

Τα υπό εξαφάνιση σαλιγκάρια, γεννήθηκαν στην αιχμαλωσία και απελευθερώθηκαν στο φυσικό τους περιβάλλον

λούν πολύ σημαντικό μέρος του φυσικού τους οικοτόπου, διότι εκτός από **τροφή** για άλλα αυτόχθονα είδη, τα σαλιγκάρια **διασπούν** την οργανική ύλη και εμπλουτίζουν με **θρεπτικά συστατικά** το έδαφος βοηθώντας τα **φυτά** να αναπτυχθούν.

μικρές ΕΙΔΗΣΕΙΣ από το ΜΕΓΑΛΟ κόσμο

☑ Η **Γκάνα** είναι ένας από τους κορυφαίους εισαγωγείς **μεταχειρισμένων ενδυμάτων** της fast fashion (γρήγορης μόδας), που έχει κυριεύσει τον δυτικό κόσμο εκτοξεύοντας στα ύψη τον **καταναλωτισμό**. Όμως, περίπου το **40%** των εκατομμυρίων ενδυμάτων που εισάγονται εβδομαδιαίως στη χώρα **πετιούνται**, καταλήγοντας σε **ποτάμια, θάλασσες, υπόγεια ύδατα** και **χωματερές** και **μολύνοντας** σοβαρά το **περιβάλλον**. Ωστόσο, πρόσφατα μια ομάδα **ντόπιων νέων σχεδιαστών ρούχων** άρχισαν να δημιουργούν και να πουλάνε πρωτότυπα **μοντέλα** φτιαγμένα από **πεταμένα υλικά**, μήπως έτσι διαταραχθεί ο **καταστροφικός κύκλος** που έχει μετατρέψει τη δυτική υπερκατανάλωση σε περιβαλλοντικό πρόβλημα στην **Αφρική**!

☑ Στο περιοδικό **Science** δημοσιεύτηκε πρόσφατα έρευνα, που υποστηρίζει ότι σχεδόν το **44%** από τους **μεγαλύτερους** κατάντη **ποταμούς** του κόσμου, όπως ο **Κονγκό** στην Αφρική, ο **Γιανγκτσέ**, στην Κίνα, και ο **Ρίο ντε Πλάτα** στη Ν. Αμερική, είδαν **πτώση** στην **ποσότητα του νερού** που ρέει μέσα από αυτούς κάθε χρόνο. Θεωρούν δε ότι αυτό οφείλεται στην **ανθρώπινη δραστηριότητα** και την **κλιματική κρίση** λόγω χρήσης ορυκτών καυσίμων, καθώς αλλάζει τα **πρότυπα βροχοπτώσεων** και επιταχύνει την **τήξη** του χιονιού. Για τους **μικρότερους** ποταμούς ανάντη, κυρίως σε ορεινές περιοχές, η κατάσταση ήταν διαφορετική: το **17%** σημείωσε **αύξηση** στον ρυθμό ροής. Τα αποτελέσματα προέκυψαν από την **χαρτογράφηση** της ροής του νερού μέσα από καθένα από τα σχεδόν **3 εκατομμ. ποτάμια**, που ρέουν σε όλο τον πλανήτη κάθε μέρα, για τα τελευταία **35 χρόνια**, χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό **δορυφορικών δεδομένων** και **μοντελοποίησης** υπολογιστή.

☑ Οι φετινές διαπραγματεύσεις, υπό τον **ΟΗΕ**, για **συμφωνία περιορισμού** της **ρύπανσης** από το πλαστικό έγιναν φέτος το Δεκέμβρη στο **Μπουσάν** της **Ν. Κορέας**. Εντούτοις, οι **170 χώρες** που συμμετείχαν **δεν κατόρθωσαν** να καταλήξουν σε συμφωνία, με αποτέλεσμα το ζήτημα να λάβει ενός έτους παράταση! Όμως, φάνηκε πάλι ότι πηγή του προβλήματος, είναι οι **τοξικές συνήθειες** όλων μας, καθώς **5 αντικείμενα** που υπάρχουν σε κάθε **σπίτι** και κάθε **τσάντα**, επιβαρύνουν τον πλανήτη μας σε σημείο «**κόκκινου συναγερμού**»: 1) Τα **πλαστικά σακουλάκια** με τρόφιμα και προϊόντα υγιεινής, όπως και 2) τα **χαρτοκιβώτια** της **Tetra Pak**, που η κατασκευή τους τα καθιστά **μη ανακυκλώσιμα**. 3) Τα **μεταχειρισμένα ρούχα** από **συνθετικές ίνες**. 4) Τα **πλαστικά μπουκάλια** μιας χρήσης. 5) Τα **υγρά μαντηλάκια**, πολλά από τα οποία περιέχουν συνθετικές ίνες!

ΠΟΛΙΤΙΚ-ΟΙΚΟ-ΛΟΓΙΚΟΣ

Αλλος ένας χρόνος πέρασε με πλήθος γεγονότων και εξελίξεων, που χάρισαν άγχος, αγωνία και αβεβαιότητα σε μεγάλο ποσοστό της ανθρωπότητας. Μόνο πλήξη δεν μας άφησαν να απολαύσουμε, αφού το ρεπερτόριο (πόλεμοι, ακραία καιρικά φαινόμενα, κατάρρευση καθεστώτων και αξιών, ηφαιστειακές εκρήξεις και σεισμοί και πολλά άλλα) ήταν πλούσιο σε γεγονότα. Για τις εκτιμήσεις ως προς τον νέο χρόνο αποταθήκαμε στον γνωστό μας SODRANOELSOLFARAK, με την βοήθεια του δημοσιογράφου μας, NAMEANDNOVILLAGE.

Η ενδιαφέρουσα συνέντευξη έγινε στο καινοτόμο SLOWFOOD εστιατόριο «VIRTUALFOOD», όπου προσφέρεται η δυνατότητα φαγητού σε ψηφιακή μορφή με τα πιάτα να παρελαύνουν αργά στην οθόνη του υπολογιστή στα τραπέζια, χωρίς να είναι απαραίτητη η κατανάλωση φαγητού.

Η δυνατότητα αυτή είναι μέρος ερευνητικού προγράμματος του Υπουργείου Εθνικής Παραοικονομίας για την εφαρμογή σε μισθωτούς και συνταξιούχους που έχουν υποστεί μείωση αποδοχών, ενώ οι χρήστες προετοιμάζονται ψυχολογικά για την αποδοχή νέου τύπου πρωτεϊνούχων τροφίμων με βάση αράχνες, μυρμήγκια, σφήκες, κάμπιες, ακρίδες και άλλα είδη της ελληνικής πανίδας.

Ακολουθούν αποσπάσματα από την συνέντευξη.

Ερώτηση:

Συμπληρώνετε 33 χρόνια ως κομιστής του Καζαμιά της ΟΙΚΙΠΑ. Μήπως έχετε εξελιχθεί σε INFLUENZER;

SOLFARAK: Γιατί χρησιμοποιείτε παραπλανητικό λεξιλόγιο; Όλοι ξέρουμε πως η INFLUENZA (ή FLU) είναι η γρίπη (και ας μην την συνδέουμε με το τραγούδι του Παύλου Σιδηρόπουλου, ο Μπάμπης ο Φλού). Όποιος έχει γρίπη ας προσέχει, ώστε να μην την μεταδώσει σε άλλους, συνεπώς να μην γίνει INFLUENZER! Ως προς την αποδοχή ή μη των προβλέψεων/εκτιμήσεων του KAZAMIA, αυτό είναι ζήτημα

του αναγνώστη.

Ερώτηση:

Για τις επικείμενες προεδρικές εκλογές υπάρχει φήμη ότι βολιδοσκοπούνται μέλη της ΟΙΚΙΠΑ, ώστε να προταθούν. Πώς το σχολιάζετε;

SOLFARAK: Δεν το απορρίπτουμε, αλλά όλα τα μέλη μας είναι πλήρως απασχολημένα και αφοσιωμένα στις οικολογικές μας δραστηριότητες. Ας γίνει όμως πρώτα μια κρούση και μετά βλέπουμε! Πάντως η εγκατάσταση ενός μέλους της ΟΙΚΙΠΑ στο Προεδρικό Μέγαρο της Ηρώδου Αττικού θα έχει σαφώς θετική οικολογική επίδραση στην ψυχοσύνθεσή του, αφού έχει έναν ωραιότατο κήπο, δίπλα στον καταπράσινο Εθνικό Κήπο της Αθήνας.

Ερώτηση:

Υπάρχει έντονη φημολογία ότι η επιδημία του COVID-19, που αναζωπυρώνεται κάθε τόσο, προωθείται από μεγιστάνες της διεθνούς οικονομίας, ώστε να μειωθεί ο παγκόσμιος πληθυσμός κατά 50%. Πώς το βλέπετε αυτό;

SOLFARAK: Η αλήθεια είναι ότι στη μικρή μας Γη παραγίναμε πολλοί, πολλές και πολλά (συμπερίληψη των 69 φυλών της WOKE ατζέντας...) Όλοι είμαστε έμμεσα ή άμεσα πελάτες του BILLGATES, εφόσον ξοδεύουμε χρήματα για την αγορά υπολογιστών, προγραμμάτων, αναλώσιμων, δηλαδή προϊόντων που ο ίδιος μας πουλά μέσω της MICROSOFT και των λοιπών εταιριών. Τον έχετε για τόσο ανόητο, ώστε να θέλει την εξόντωση της πελατείας του; Η όποια εξόντωση σχετίζεται με τους ποικιλώνυμους πολέμους, με ταυτόχρονη καταστροφή πόλεων, υποδομών, ενεργειακών έργων. Αυτό γίνεται στην Ουκρανία, στην Παλαιστίνη, στη Συρία, στη Μέση Ανατολή (οσονούπω θα ξεκινήσει πάλι η καταστροφή των χωρών περίξ του Περσικού κόλπου). Έτσι εξασφαλίζονται θέσεις εργασίας με τις εργολαβίες ανοικοδόμησης και με τον ανάλογο ληστρικό υπερδανεισμό των ερειπωμένων χωρών. Ευτυχώς για αυτές η θρησκεία τους είναι συνυφασμένη με την υπεργεννητικότητα, ώστε να διασφαλιστεί μετά

από χρόνια νέα επέμβαση για την καταστροφή τους.

Ερώτηση:

Ποια είναι η πιο τραγική για εσάς πλευρά αυτών των πολέμων;

SOLFARAK: Είναι σαφώς η απουσία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, που απαιτείται σε κάθε χώρα για όλα τα μικρά και μεγάλα έργα. Το βλέπετε άλλωστε καθημερινά: εκρήξεις, παραγωγή τοξικών καπνών και αερίων, εξάπλωση ασθενειών, ρύπανση υδάτων, καταστροφή δασών... Ποιος θα πληρώσει τα αναλογούντα πρόστιμα; Αυτό είχαμε επισημάνει και στον πόλεμο για την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας.

Ερώτηση:

Η κλιματική αλλαγή σάς ανησυχεί;

SOLFARAK: Είναι απολύτως αναμενόμενη, εφόσον συνεχίζουμε την καταστροφή των δασών, την υπερπαραγωγή ρύπων και αερίων θερμοκηπίου, την υπερκατανάλωση φυσικών πόρων και πρώτων υλών. Σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις, αυτό δεν θα κρατήσει πολύ: Μια μεγάλη έκρηξη ενός υπερηφαστείου (π.χ. Yellowstone,

Tambora, Σαντορίνη ή ακόμα και ένας μικρός αστεροειδής διαμέτρου 1000-3000 μέτρων) θα προξενήσουν τεράστια και απότομη αλλαγή συνθηκών, που θα μας εξαφανίσουν σε μεγάλο ποσοστό!

Αλλά και χωρίς αυτό σε 2-3 δεκαετομμύρια χρόνια ο Ήλιος μας, καθώς θα εξελίσσεται σε κόκκινο γίγαντα, θα μας καταπιεί, αφού προηγουμένως βράσουν οι Ωκεανοί! Η καταστροφή των δασών μάς βοηθά να προσαρμοσθούμε εγκαίρως στη σταδιακή μεταβολή των συνθηκών. Τα φυσικά δέντρα θα μπορούν να αντικατασταθούν με δενδρόμορφες μονάδες παραγωγής οξυγόνου, όπου με την βοήθεια φωτοβολταϊκών συστημάτων θα παράγεται ενέργεια για την ηλεκτρολυσή νερού και διάσπασή του σε οξυγόνο και υδρογόνο.

Ερώτηση:

Για το τραγικό αεροπορικό δυστύχημα στη Νότια Κορέα πιστεύετε ότι φταίει κάποιο ασυνείδητο σμήνος παρυδάτιων πτηνών;

SOLFARAK: Είναι γνωστή η εμμονή των πτηνών αυτών να ζουν πεισματικά σε υγροτόπους, όπως και η τάση των τεχνοκρατών να φτιάχνουν αεροδρόμια

ΚΑΖΑΜΙΑΣ 2025

στις επίπεδες πεδινές εκτάσεις δίπλα στους υδροτόπους ή στις αποξηραμένες περιοχές. Η ΣΥ. ΛΑ. Δ. Ε. (Συνομοσπονδία Λαθροκυνηγών Δυτικής Ελλάδος), εκφράζοντας θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς των θυμάτων, δήλωσε ότι προσφέρεται αφιλοκερδώς να στείλει επιτοπίως κλιμάκιο μελών της, ώστε να καθαρίσει το τοπίο μέσα σε 10 ημέρες από τα ενοχλητικά πουλιά.

Διαθέτει άριστη τεχνογνωσία με πολυετή εμπειρία από την Στροφυλιά, τον Αμβρακικό και τις λιμνοθάλασσες του Μεσολογίου και πλήρη σύγχρονο εξοπλισμό σε όπλα, παγίδες, δολώματα και άλλα συναφή γκατζετάκια. Αυτό άλλωστε είναι και το βασικό κίνητρο της ΣΥ. ΛΑ. Δ. Ε. για το κυνήγι των πουλιών στην χώρα μας. Έτσι και στη Στροφυλιά κάνει ό,τι μπορεί, ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία στα αεροδρόμια Αράζου και Ανδραβίδας. Αλίμονο, αν οι επιβάτες των αεροπλάνων Τσάρτερ μάθαιναν ότι εκεί κοντά υπάρχει ορνιθοπανίδα ζώσα: θα κατέρρευε τελείως ο τουρισμός μας!

Ερώτηση:
Η Τεχνητή Νοημοσύνη (Τ.Ν.) αποτελεί κίνδυνο ή πρόκληση για σας;

SOLFARAK: Και τα δυο ταυτόχρονα. Με την Τ.Ν. θα μπορούμε να θέτουμε ερωτήματα και να έχουμε λύση άμεση και αληθοφανή. Λόγου χάριν: Ερώτημα: «Πώς θα τα βγάλουμε πέρα με συρρικνούμενο μισθό και σύνταξη και ταυτόχρονο πληθωρισμό και ακρίβεια;» **Απάντηση:** συγγραφή εκθέσεων ιδεών και λύση προβλημάτων αριθμητικής για μαθητές και φοιτητές, συγγραφή διπλωματικών εργασιών, επιλογή κόμματος που θα ψηφίσουμε.

Έτσι οι νέοι μας θα έχουν πλήρως ελεύθερο χρόνο να ασχολούνται απερίσπαστοι με το κινητό τους, ανταλλάσσοντας και στέλνοντας συνεχώς SMS-μηνύματα, βίντεο και φωτογραφίες, και χρησιμοποιώντας 200-300 λέξεις, αντί των χιλιάδων που διαθέτει η Ελληνική γλώσσα. Καταργώντας την ομιλία – το βλέπουμε ήδη όλοι – σύντομα θα έχουμε θεαματική μείωση

της ηχορύπανσης σε δημόσιους χώρους, αλλά και στα σπίτια μας.

Οι έλεγχοι της Τροχαίας θα απλουστευθούν, αφού και τα ατυχήματα θα τα διαχειρίζονται αυτοκίνητα χωρίς οδηγό με τη βοήθεια ρομποτικών τροχονόμων και δικαστηρίων.

Ερώτηση:
Προ εικοσαετίας έγινε το έργο κάλυψης του Διακονιάρη στην Πάτρα. Πιστεύετε ότι, αν εξερευνήσουμε την υπογειοποιημένη κοίτη, θα δούμε φαινόμενα λιμνών και σπηλαιών όπως στον Κηφισό της Αττικής;

SOLFARAK: Είναι πολύ πιθανό, και αυτό είναι πολύ καλό νέο για τον αστικό τουρισμό στην πόλη μας. Η υποσκαφή της κοίτης δημιουργεί συχνά υπόγειες λίμνες και σπηλαιώσεις, που έχουν σαφώς τουριστικό ενδιαφέρον. Θυμηθείτε πόσο κέρδισε η περιοχή Πλανητέρου Καλαβρύτων με το υπόγειο Σπήλαιο των Λιμνών στην ορεινή Αχαΐα. Γιατί όχι και στον Διακονιάρη; Αρκεί να μην ενοχλήσουμε τους αρουραίους και την όποια άλλη πανίδα έχει αναπτυχθεί εκεί, γιατί αλλιώς θα μας κυνηγήσουν οι απανταχού δικαιωματιστές για τα δικαιώματα αυτών των ζώων!

Ερώτηση:
Για τις οικολογικές εξορμήσεις και πεζοπορίες που κάνει η ΟΙΚΙΠΑ με επιτυχία έχετε κάποιες προτάσεις και ιδέες για το μέλλον;

SOLFARAK: Το μέλλον άδηλον! Όμως έχουμε προτάσεις, που πιστεύουμε ότι θα τις αποδεχθούν οι συμμετέχοντες φίλοι μας. Εν όψει πιθανών ριζικών αλλαγών της κοινωνίας μας, λόγω π.χ. καταστροφικού σεισμού, πολέμου, blackout στην ενέργεια, κατάρρευση γενικώς της οικονομίας, θα προτείναμε μερικές, προαιρετικές ως προς τη συμμετοχή, εξορμήσεις σε ακραίες συνθήκες: Ορεινή κακοτράχαλη διαδρομή, με καταγίδα ή χιονοθύελλα, σε βουνό με λύκους, αρκούδες και αγριογούρουνα, 10ωρης διάρκειας. Καθ' οδόν πολύ πιθανόν να «μείνουν από λάστιχο» όσοι έχουν προβλήματα με

αρθρώσεις, είναι καραφλοί και με ηλικία άνω των 76 ετών (και τα τρία αυτά «προσόντα» συγκεντρώνει ο ιπποφαινόμενος, όλως τυχαίως!) Είναι ευκαιρία λοιπόν να ελέγξουμε την ορθότητα της θεωρίας περί φυσικής επιλογής, αφού αρκετά μέλη της ΟΙΚΙΠΑ είναι βιολόγοι, και να εμπλουτίσουν τα μαθήματα της βιολογίας στα σχολεία όπου διδάσκουν.

Όλα αυτά είναι συμβατά με την WALK κουλτούρα, με την καλή έννοια, δηλαδή του περπατήματος, και όχι την παραφθορά της λέξης ως WOKE, που είναι άλλη μια VIRAL αμερικανιά υψηλής ηλιθιότητας.

Ερώτηση:
Το ηλεκτρονικό τσιγάρο βλάπτει την υγεία; Είναι χειρότερο από το παραδοσιακό;

SOLFARAK: Απλώς εκτιμούμε ότι προκαλεί νέες μορφές καρκίνου ή άλλων παθήσεων, βαρέθηκαν και οι γιατροί να εξετάζουν μόνο καρκίνους των πνευμόνων! Το βέβαιον είναι ότι από την εποχή που οι Ευρωπαίοι λαθρομετανάστες στη γη των Ινδιάνων, τη μετονομασθείσα Αμερική, ανακάλυψαν το κάπνισμα, ως συνήθεια που είχαν οι αυτόχθονες, ο καρκίνος λόγω καπνίσματος έστειλε στον τάφο πολλά εκατομμύρια λευκών, Ευρωπαίων και Ασιατών (και μαύρων Αφρικανών), περισσότερα σε σχέση με τους Ινδιάνους που σκότωσαν οι Ευρωπαίοι.

Έτσι οι Ινδιάνοι πήραν την εκδίκησή τους στο πολλαπλάσιο, αφού αυτοί οι θάνατοι είναι μια πάγια κατάσταση, ασχέτως της υποκριτικής στάσης των επισήμων κυβερνήσεων σε όλες

τις χώρες. Από περιβαλλοντική σκοπιά μένει να ερευνηθεί η συμμετοχή του τσιγάρου, κλασικού και ηλεκτρονικού, στον σχηματισμό αιθαλομίχλης ή αερίων θερμοκηπίου γενικώς.

Η δημοκρατική μας ευαισθησία πάντως υπαγορεύει ότι η υιοθέτηση επιβλαβών συνθηκών είναι, σε ατομικό επίπεδο, απολύτως κατοχυρωμένη και προστατεύεται από το Σύνταγμα της χώρας, εφόσον δεν βλάπτει τους άλλους!

Ερώτηση:
Έχετε κάτι να συμπληρώσετε; Ξέρουμε τον φόρτο εργασίας σας και τα όρια της υπομονής των αναγνώστών μας, που ανέχονται τόσα χρόνια τις μαύρες και απαισιόδοξες προβλέψεις σας!

SOLFARAK: Θα μπορούσαμε να μιλάμε επί ώρες, και στην οθόνη του τραπέζιού μας να βλέπουμε όλο και νέα VIRTUAL φαγητά. Όμως, επειδή όσο μιλάμε συμβαίνουν γεγονότα, ας αφήσουμε τους αναγνώστες μας να απολαύσουν το smart κινητό τους, την smart συσκευή TV τους και το χωρίς οδηγό, με εξαντλημένη μπαταρία, ηλεκτρικό τους αυτοκίνητο στα χιόνια του Παρνασσού.

Ευχόμαστε σε όλους ένα χαρούμενο και ειρηνικό (όχι πυρηνικό!) 2025, και είμαστε σε αναμονή όλων των πιθανών εξελίξεων ONLINE!

**SODRANOEL SOLFARAK-
De GRECE et TIGNIAQUE!**

**Και για την αντιγραφή –
αποκωδικοποίηση
ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΘΗΝΙΑΚΟΣ**

Ο ΛΥΚΟΣ ΕΠΕΣΤΡΕΨΕ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΑΙΩΝΑ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗΣ

Καταγραφή παρουσίας λύκων στην περιοχή του Ταΰγετου

Αγέλη εννέα ατόμων λύκου κατέγραψε φωτογραφικά η ΜΚΟ **ΚΑΛΛΙΣΤΩ**, στα πλαίσια του έργου αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης του πληθυσμού του λύκου (*Canis lupus*) στο μεγαλύτερο τμήμα της κατανομής του είδους στην Ελλάδα, σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ και τη ΜΚΟ **ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ**.

Η υλοποίηση του εν λόγω έργου από την ΚΑΛΛΙΣΤΩ, υποστηρίζεται επίσης από το πρόγραμμα: «Υλοποίηση έργων στο πλαίσιο πρωτοβουλίας για την διαφύλαξη εμβληματικών ειδών της Μεσογείου στην Ελλάδα μέσα από την συνεργασία περιβαλλοντικών οργανώσεων» που συντονίζεται από το WWF Ελλάς, και περιλαμβάνει δειγματοληψίες σε 50 περιοχές της Ηπειρωτικής Ελλάδας (έχουν ολοκληρωθεί) καθώς και μια προκαταρκτική διερεύνηση της παρουσίας λύκου στην περιοχή της Πελοποννήσου.

Πραγματοποιήθηκαν μέχρι στιγμής δυο δειγματοληψίες σε επιλεγμένες περιοχές της Πελοποννήσου.

Η πρώτη δειγματοληψία σχεδιάστηκε με βάση προηγούμενες αναφορές για ενδείξεις παρουσίας λύκων στην Πελοπόννησο κατά την περίοδο 2019-2022 και υλοποιήθηκε την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2024 στην βόρεια Πελοπόννησο σε έκταση 2.100 τετραγωνικών χιλιομέτρων (όρη Ερύμανθος, Χελμός, Ζήρεια, ενδιάμεσες και περιφερειακές αυ-

τών περιοχές), με την διενέργεια δειγματοληπτικών διαδρομών σε μήκος 180 χλμ. δασικού οδικού δικτύου για την καταγραφή πιθανών βιοδηλωτικών ενδείξεων παρουσίας λύκου, καθώς και με την χρήση 14 αυτόματων φωτογραφικών διατάξεων σε συνεχή 24ωρη λειτουργία για 2 μήνες. **Κατά την συγκεκριμένη δειγματοληψία δεν παρατηρήθηκαν βιοδηλωτικές ενδείξεις παρουσίας λύκου και δεν καταγράφηκαν λύκοι** στις φωτογραφικές διατάξεις.

Η δεύτερη δειγματοληψία πραγματοποιήθηκε με αφορμή περιστατικό θανάτωσης 40 αιγών και ενός ποιμενικού σκύλου που διανυκτέρευαν στο ύπαιθρο στις 18/10/2024 στο Δ.Δ. Αλαγονίας Μεσσηνίας, το οποίο πληροφορήθηκε η ΚΑΛΛΙΣΤΩ μέσω των ΜΜΕ. Σε συνεργασία με τους διαχειριστές του Κέντρου Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ΚΕ.Π.Π.Α.Ζ) Μεσσηνίας, συλλέχθηκαν αρχικά τοπικές πληροφορίες αναφορικά με τα σημεία κατασπαράξεων και θέσεων παρατήρησης πιθανών ατόμων λύκου. Τον Νοέμβριο 2024 πραγματοποιήθηκαν εργασίες πεδίου από το επιστημονικό προσωπικό της ΚΑΛΛΙΣΤΩ και ελέγχθηκαν συνολικά 30 χιλιόμετρα δασικού οδικού δικτύου, ενώ τοποθετήθηκαν σε κατάλληλες θέσεις 4 αυτόματες φωτογραφικές κάμερες στην περιοχή της επίθεσης.

Διαπιστώθηκε η παρουσία βιοδηλωτικών ενδείξεων παρουσίας του είδους, ενώ κατά τον έλεγχο των καμερών πραγματοποιήθηκε φωτογραφική καταγραφή αγέλης λύκων αποτελούμενη από 9 άτομα (4 ενήλικα και 5 νεαρά άτομα). Επίσης, κατά τη διάρκεια συνάντησης στο πεδίο, ο Κυνηγετικός Σύλλογος Καλαμάτας παρείχε στην ΚΑΛΛΙΣΤΩ φωτογραφία νεκρού λύκου από σύγκρουση με όχημα στην περιοχή του Ταΰγετου.

Για τα ευρήματα ενημερώθηκαν με ειδικό υπόμνημα η Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών-Τμήμα Διαχείρισης Άγριας Ζωής και Θήρας του ΥΠΕΝ, οι Διευθύνσεις Δασών και Δασαρχεία της Πελοποννήσου, ο Ο.Φ.Υ.ΠΕ.Κ.Α. και ο ΕΛΓΑ, όπου περιλαμβάνεται σχετικός σχολιασμός και κατάθεση προτάσεων για περαιτέρω ενέργειες.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για Αρκούδα: «Αλλοιωμένο, αυθαίρετο και επικίνδυνο για το είδος, με ευθύνη ΥΠΕΝ»

Με τρία χρόνια καθυστέρηση, το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) δημοσίευσε στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης, στις 20 Δεκεμβρίου 2024, την Κοινή Υπουργική Απόφαση για τη θεσμοθέτηση του **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την καφέ αρκούδα**, αναφέρουν σε κοινή ανακοίνωσή τους οι **περιβαλλοντικές οργανώσεις Καλλιστώ και Αρκτούρος**, υποστηρίζοντας ότι το σχέδιο που δημοσιεύτηκε είναι **«ένα επιλεκτικά αλλοιωμένο παράγωγο του επιστημονικά τεκμηριωμένου σχεδίου που είχε εκπονηθεί από ειδικούς επιστήμονες των δύο οργανώσεων»**.

Όπως επισημάνουν οι δύο οργανώσεις, «το αρχικό Σχέδιο Δράσης, που ολοκληρώθηκε το 2020, βασίστηκε σε περισσότερα από 30 χρόνια επιστημονικής έρευνας για την προστασία της καφέ αρκούδας. Αν και πέρασε από δημόσια διαβούλευση και έλαβε θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή Φύση 2000, τελικά το ΥΠΕΝ παρενέβη αυθαίρετα στο περιεχόμενό του!».

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και ΚΑΛΛΙΣΤΩ σημειώνουν τα εξής «μελανά» σημεία του δημοσιευμένου από το ΥΠΕΝ Σχεδίου Δράσης:

- Αφαίρεση επιστημονικών δεδομένων: Σημαντικά επιστημονικά στοιχεία για την καφέ αρκούδα αφαιρέθηκαν αυθαίρετα χωρίς αιτιολογία, με αποτέλεσμα να μην τεκμηριώνονται επαρκώς οι δράσεις προστασίας.
- Αφαίρεση σημαντικών απειλών και πληροφοριών: Αφαιρέθηκαν στοιχεία για τις απειλές που συνδέονται με την εγκατάσταση Αιολι-

κών Πάρκων Ενέργειας (ΑΠΕ) εντός του βιότοπου της καφέ αρκούδας.

- Αφαίρεση κρίσιμων χαρτών: Διαγράφηκαν όλοι οι χάρτες περιοχών ευαισθησίας και σημαντικότητας για το είδος, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για τη διαχείριση και προστασία του βιότοπου.
- Αφαίρεση δράσεων: Από το αρχικό Σχέδιο Δράσης αφαιρέθηκαν 55 δράσεις, που είχαν σχεδιαστεί για τη βιωσιμότητα του είδους.
- Αλλοίωση του Σχεδίου Δράσης χωρίς διαβούλευση: Το ΥΠΕΝ προχώρησε σε σημαντικές αλλαγές χωρίς καμία προηγούμενη διαβούλευση με την επιστημονική ομάδα ή τους περιβαλλοντικούς φορείς.
- Αρνητική γνωμοδότηση της Επιτροπής Φύση 2000: Το αλλοιωμένο Σχέδιο Δράσης **έλαβε ομόφωνη αρνητική αξιολόγηση από την Επιτροπή**.
- Παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων: Στο σχέδιο δεν αναφέρονται οι συγγραφείς, ενώ οι αλλαγές προσβάλλουν την πνευματική ιδιοκτησία των επιστημόνων/συγγραφέων και των περιβαλλοντικών φορέων που εκπροσωπούν.

Οι δύο οργανώσεις θεωρούν ότι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καφέ αρκούδα όπως δημοσιεύτηκε σε ΦΕΚ «υποβαθμίζει τη βιωσιμότητα του είδους και ακυρώνει ένα έργο που χρηματοδοτήθηκε με εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του προγράμματος LIFE IP 4 Natura

(LIFE16 IPE/GR/000002). Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι το πρωτότυπο Σχέδιο Δράσης, όπως αυτό συντάχθηκε από τους συγγραφείς του και παραλήφθηκε από την αρμόδια Επιτροπή Παραλαβής, παρέμεινε στην αφάνεια και δεν αναρτήθηκε ποτέ στην ιστοσελίδα του έργου LIFE IP 4 Natura, όπως έχει υποχρέωση να κάνει το ΥΠΕΝ, ώστε η συγκεντρωμένη γνώση και τα τεκμήρια, που πληρώθηκαν από δημόσιους πόρους, να είναι διαθέσιμα και ανοιχτά σε κάθε ενδιαφερόμενο».

Ζητούν, δε, από το ΥΠΕΝ την «άμεση απόσυρση του ΦΕΚ με το αλλοιωμένο Σχέδιο Δράσης για την καφέ αρκούδα και τη θεσμοθέτηση του πλήρους Σχεδίου Δράσης, όπως είχε εκπονηθεί, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ουσιαστική προστασία της καφέ αρκούδας και των ενδιαιτημάτων της στη χώρα μας».

Δεν πάνε όλα στραβά για το περιβάλλον! ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Έχουμε συνηθίσει τις τελευταίες δύο - τρεις δεκαετίες κάθε έτος που περνάει να είναι το ζεστότερο, ή σχεδόν, που κατεγράφη ποτέ. Επιπλέον ειδήσεις, όπως **μεγαυρκαγιές** που κρατάνε βδομάδες ή μήνες να καταστρέφουν δάση που δεν είχαν καεί ποτέ, ή να μαθαίνουμε την οριστική εξαφάνιση ειδών, με πιο πρόσφατο την **λεπτομούτα**, ένα όμορφο παρυδάτιο πουλί, ή τις αποφάσεις ισχυρών ηγετών για επιστροφή στις **εξορύξεις ορυκτών καυσίμων**.

Αλλά δεν είναι όλα μαύρα. Υπήρξαν μέσα στο 2024 και ειδήσεις, συνδεδεμένες μάλιστα με ορθές επιλογές πολιτικής ή αγώνες περιβαλλοντικών οργανώσεων, ακτιβιστών και επιστημόνων που έκαναν να χαμογελάσουμε και να ενθαρρυνθούμε.

Ας τις δούμε, όπως τις παρουσίασε το BBC.

Το τέλος του άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Το Ηνωμένο Βασίλειο έκλεισε τον **τελευταίο του σταθμό ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα** το 2024. Ήταν μια συμβολική στιγμή, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν η πρώτη χώρα στον κόσμο που χρησιμοποίησε άνθρακα για τη δημόσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και το ορυκτό καύσιμο αποτέλεσε την απαρχή της βιομηχανικής επανάστασης. Στις 30 Σεπτεμβρίου οι τουρμπίνες του σταθμού παραγωγής ενέργειας Ratcliffe-on-Soar στο Nottinghamshire σίγησαν και οι καμινάδες του σταμάτησαν να βγάζουν καπνούς. Ίσως παράγει μπαταρίες στο μέλλον.

Ένα παγκόσμιο κύμα πράσινης ενέργειας

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αυξάνονται ραγδαία σε όλο τον κόσμο. Στις ΗΠΑ, η παραγωγή αιολικής ενέργειας σημείωσε ρεκόρ τον Απρίλιο, ξεπερνώντας την παραγωγή από άνθρακα. Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ) αναμένει ότι ο κόσμος θα προσθέσει 5.500 GW ισχύος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέχρι το 2030 και ότι η παγκόσμια ισχύς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα αυξηθεί κατά 2,7 φορές σε σύγκριση με το

2022, υπολειπόμενη ελαφρώς του στόχου του ΟΗΕ για τριπλασιασμό της ισχύος μέχρι το 2030. Μέχρι το τέλος αυτής της δεκαετίας, με πρωτοπόρο την Κίνα, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρόκειται να καλύψουν σχεδόν το ήμισυ του συνόλου της ηλεκτρικής ενέργειας.

Πανίδα και γλωρίδα αποκτούν νομική προσωπικότητα

Το 2021 η κυβέρνηση του Ισημερινού [Εκουαδόρ] εξέδωσε μια απόφαση-ορόσημο, σύμφωνα με την οποία η εξόρυξη στο δάσος Los Cedros **παραβιάζει τα δικαιώματα της φύσης**. Το δάσος Los Cedros στο βόρειο Εκουαδόρ είναι μια μοναδική τοποθεσία με πλούσια τροπική βλάστηση, η οποία φιλοξενεί πάνω από 400 είδη πτηνών. Μια άλλη απόφαση στον Ισημερινό ανέφερε ότι η ρύπανση παραβίασε τα δικαιώματα του ποταμού Machángara που διασχίζει την πρωτεύουσα Κίτο.

Επίσης, στη Νέα Ζηλανδία, οι κορυφές του Εθνικού Πάρκου Egmont - που μετονομάστηκε σε TePapakura ο Taranaki - αναγνωρίστηκαν ως «προγονικά βουνά» και έγιναν από κοινού νομικό πρόσωπο, γνωστό ως TeKāhui Tupua.

Στη Βραζιλία, ένα μέρος του ωκεανού απέκτησε νομική προσωπικότητα, με την παράκτια πόλη Linhares να αναγνωρίζει τα κύματά της ως «ζωντανά όντα», παρέχοντάς τους το δικαίωμα στην ύπαρξη, την αναγέννηση και την αποκατάσταση. Εν τω μεταξύ, μια νέα συνθήκη, που διαμορφώθηκε από τους ηγέτες των ιθαγενών του Ειρηνικού είδε τις φάλαινες και τα δελφίνια να αναγνωρίζονται επίσημα ως «νομικά πρόσωπα».

Μια νέα ωκεάνια προστατευόμενη περιοχή

Στον Βόρειο Ατλαντικό ανακινώθηκε μια νέα θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή από τις Αζόρες. Όταν δημιουργηθεί, θα είναι η μεγαλύτερη στην περιοχή, καλύπτοντας το 30% της θάλασσας γύρω από το πορτογαλικό αρχιπέλαγος. Το ήμισυ της προστατευόμενης περιοχής των 111.000 τετραγωνικών μιλίων (287.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων) θα

είναι «πλήρως προστατευόμενη», χωρίς αλιεία ή άλλη εξόρυξη φυσικών πόρων, σύμφωνα με την πρωτοβουλία. Η άλλη μισή θα είναι «ιδιαίτερα προστατευόμενη».

Συνολικά όμως, μόλις το 2,8% των παγκόσμιων ωκεανών προστατεύεται αποτελεσματικά, σύμφωνα με έκθεση του Bloomberg Philanthropies Ocean Initiative.

Μικρότερη η αποψίλωση του δάσους του Αμαζονίου

Η αποψίλωση των δασών στον Αμαζόνιο της Βραζιλίας μειώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων εννέα ετών, μειούμενη κατά περισσότερο από 30% τους 12 μήνες έως τον Ιούλιο του 2024, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε το εθνικό ινστιτούτο διαστημικών ερευνών της Βραζιλίας, INPE. Περίπου 2.428 τετραγωνικά μίλια (6.288 τετραγωνικά χιλιόμετρα) του τροπικού δάσους καταστράφηκαν, μια έκταση μεγαλύτερη από το μέγεθος της αμερικανικής πολιτείας Delaware.

Αν και η έκταση αυτή εξακολουθεί να είναι τεράστια, πρόκειται για τη χαμηλότερη ετήσια απώλεια από το 2015 μέχρι σήμερα, κάτι που πιστώνεται στην κυβέρνηση του Λούλα ντα Σίλβα. Η αποψίλωση των δασών μειώθηκε παρά το γεγονός ότι οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο της Βραζιλίας αυξήθηκαν σχεδόν 18 φορές κατά την ίδια χρονική περίοδο μετά από μια ιστορική ξηρασία.

Οι προσπάθειες των ιθαγενών αποδίδουν καρπούς

Στην Καλιφόρνια, η άγρια πανίδα της περιοχής ξαναγυρνάει μετά από τις προσπάθειες της φυλής των ιθαγενών Αμερικανών Yuok. Το 2024, αυτό κορυφώθηκε με την επιστροφή του σολομού στον πο-

ταμό Κλάμαθ. Μετά από διακοπή 100 ετών, τα ψάρια εντοπίστηκαν στη λεκάνη του ποταμού Κλάμαθ στο Όρεγκον, μετά από την απομάκρυνση ενός φράγματος. Τον Αύγουστο, το τελευταίο από τα τέσσερα φράγματα αφαιρέθηκε - στο μεγαλύτερο έργο αφαίρεσης φράγματος στην ιστορία των ΗΠΑ - μετά από πιέσεις περιβαλλοντολόγων και φυλών.

Οι καλές αυτές ειδήσεις δεν πρέπει βέβαια να εκτρέπουν την προσοχή από την μεγάλη εικόνα: η κλιματική αλλαγή ΔΕΝ έχει ακόμη μπει σε φάση ελέγχου και η βιοποικιλότητα περιορίζεται με πρωτοφανή στην ιστορία της Γης ρυθμό. Αλλά οι όποιες επιτυχίες είναι απαραίτητες, γιατί δείχνουν ότι, αν υπάρχει τόλμη, διεθνής συνεργασία, αποφυγή της κοντόφθαλμης απληστίας απέναντι στη φύση, είναι δυνατό να πετύχουμε τη μετάβαση από το «κατακυριεύουμε την Γη» στο «ζούμε αρμονικά με τα άλλα είδη στο μοναδικό γνωστό ζωντανό πλανήτη».

Γιώργος Κανέλλης

Επιμέλεια κειμένου: Παναγιώτης Χαλούλος
<http://users.sch.gr/pchaloul/>
<https://pchaloul.blogspot.com/>

Τερψιχόρη Παπαστεφάνου, Χορωδία Τρικάλων, ποίηση και μουσική, και ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος - συνομιλία με τη φύση!

Μια ευτυχής συνάντηση της ποίησης με τη μουσική ήταν η μελοποίηση ποιημάτων από τη σπουδαία μαέστρο Τερψιχόρη Παπαστεφάνου, που έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 91 ετών στις 21 Δεκεμβρίου 2019 και η οποία ήταν η ψυχή της περίφημης Χορωδίας Τρικάλων.

Η Τερψιχόρη Παπαστεφάνου γεννήθηκε το 1928 στο Βόλο. Πήρε τα πρώτα μαθήματα πιάνου από το Ωδείο του Βόλου. Ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές της στην Αθήνα, πήρε δίπλωμα πιάνου και ανώτερων θεωρητικών από το Ωδείο του Μανώλη Καλομοίρη. Ο μεγάλος συνθέτης τής εμπιστεύεται τη διεύθυνση και την αναδιοργάνωση του παραρτήματος του Εθνικού Ωδείου Τρικάλων. Η Τερψιχόρη δημιουργεί τη Χορωδία Τρικάλων, που γίνεται γνωστή στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Το «**Άσμα Ασμάτων**» του Σολομώντος σε μετάφραση Γιώργου Σεφέρη, το «**Μεγαλυνάρι**» του Νικηφόρου Βρεττάκου, «**Γράμματα για το μέτωπο**» του Γιάννη Ρίτσου, καθώς και η διασκευή για χορωδία του «**Επιτάφιου**» του Γιάννη Ρίτσου μελοποιημένου από τον Μίκη Θεοδωράκη, είναι μερικά παραδείγματα από αυτές τις εμπνευσμένες συνθέσεις της. Ηχογράφησε πέντε δίσκους με δικές της συνθέσεις σε ποίηση και στίχους ακόμα των Νίκου Γκάτσου, Κώστα Βάρναλη, Ιωάννη Πολέμη, Έλλη Παπαδημητρίου, Πάνου Παναγιωτόνη και δικούς της. Μπορείτε να αναζητήσετε και να απολαύσετε τα σημαντικά έργα της στο <https://www.youtube.com/>

Μια γεύση ας πάρουμε από τον ποιητικό λόγο του Νικηφόρου Βρεττάκου, που ενέπνευσε τη σπουδαία μουσικό Τερψιχόρη:

Στο ποίημα «**Μεγαλυνάρι**» του Νικηφόρου Βρεττάκου, με έντονο ερωτικό περιεχόμενο, ο ποιητής υμνεί το όνομα κάποιου αγαπημένου προσώπου. Ίσως το όνομα, που είχε στο νου του, να προφέρεται με πέντε φθόγγους και να γράφεται με πέντε γράμματα (**Το όνομά σου: πορεία πέντε κύκνων που σέρνουν την πούλια μεσούρανα**).

Κάθε στίχος και μια εικόνα με κυρίαρχο το φυσιολατρικό στοιχείο και με την οποία ταυτίζεται το αγαπημένο όνομα και επομένως το αγαπημένο πρόσωπο. Προσωποποι-

ημένα τα στοιχεία της φύσης κάποιες φορές ομιλούν ή συνομιλούν μεταξύ τους (**ένας ψίθυρος απ' αστέρι σε αστέρι - ομιλία δύο ρυακιών μεταξύ τους - μονόλογος ενός πεύκου στο Σούνιο**). Ήχοι γλυκαίνουν την ατμόσφαιρα, ένα **φλάουτο, κουδούνισμα αλόγων** από το άρμα της Άνοιξης, το νυχτερινό τραγούδι των γρύλλων (**πεντάγραμμο στις κεραίες των γρύλλων**), **αλληλούια!**... Σαν ανοίγει ένα παράθυρο στην ανοιξιάτικη φύση (**τη νύχτα στην πρώτη του Μάη**) εικόνες με χρώματα και αρώματα απλώνονται στο χώρο: **αγιόκλημα, τριαντάφυλλο, ροδόφυλλο...**!

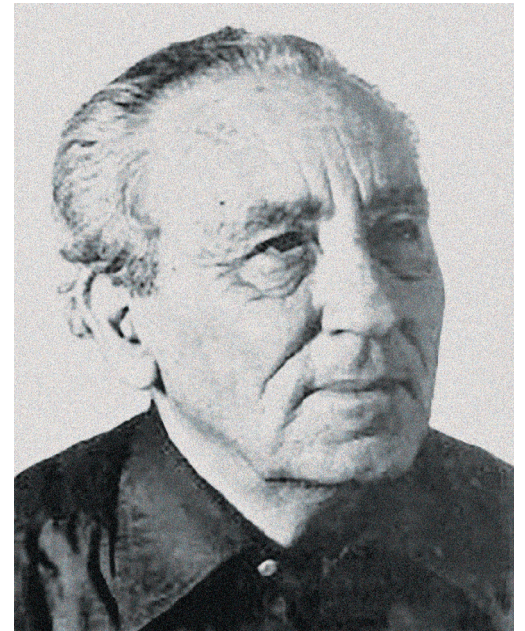
Να ξεδιψάς με **νερό στην πηγή**, να χορταίνεις με **ψωμί στο τραπέζι**, να σε ραίνουν **ρινίσματα ήλιου**, να βυθίζεσαι **ως το γόνατο σε μian άμπωτη ήλιου**, στην ποιητική θάλασσα του Νικηφόρου Βρεττάκου και ταυτόχρονα στα μουσικά κύματα των συνθέσεων της Τερψιχόρης Παπαστεφάνου, είναι μια ευτυχία!...

Νικηφόρου Βρεττάκου (1912–1991), το «Μεγαλυνάρι», από το έργο του «Ο χρόνος και το Ποτάμι» (1957), αποσπάσματα:

Τ' όνομά σου: ψωμί στο τραπέζι / Τ' όνομά σου: νερό στην πηγή / Τ' όνομά σου: αγιόκλημα αναρριχόμενων άστρων / Τ' όνομά σου: παράθυρο ανοιγμένο τη νύχτα στην πρώτη του Μάη / Τ' όνομά σου: ρινίσματα ήλιου / Τ' όνομά σου: στροφή από φλάουτο τη νύχτα / Τ' όνομά σου: στα χείλη των αγγέλων τριαντάφυλλο / Τ' όνομά σου: κουδούνισμα αλόγων που σέρνουν την Άνοιξη πίσω τους / ..... / Τ' όνομά σου: δυο δρυς που το ουράνιο τόξο στηρίζει τις άκρες του / Τ' όνομά σου: ένας ψίθυρος απ' αστέρι σε αστέρι / Τ' όνομά σου: ομιλία δύο ρυακιών μεταξύ τους / Τ' όνομά σου: μονόλογος ενός πεύκου στο Σούνιο / Τ' όνομά σου: ένα ελάφι βουτηγμένο ως το γόνατο σε μian άμπωτη ήλιου / Τ' όνομά σου: ροδόφυλλο σ' ενός βρέφους το μάγουλο / Τ' όνομά σου: πεντάγραμμο στις κεραίες των γρύλλων / Τ' όνομά σου: ο Ηνίοχος στην άμαξα του ήλιου / Τ' όνομά σου: πορεία πέντε κύκνων που σέρνουν την πούλια στα μεσούρανα / ..... / Τ' όνομά σου: αέτωμα περιστεριών στον ορίζοντα / Τ' όνομά σου: αλληλούια πάνω στο Έβερεστ.

Ο Νικηφόρος Βρεττάκος (1 Ιανουαρίου 1912 – 4 Αυγούστου 1991) από τις Κροκεές της Λακωνίας από το 1929 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Λόγω οικονομικών δυσχερειών δεν κατάφερε να ολοκληρώσει σπουδές στη Νομική Σχολή, όπως επιθυμούσε, ασχολήθηκε με διάφορες περιστασιακές εργασίες χειρωνακτικές, έλαβε μέρος στον πόλεμο του 1940 και ακολούθως στην Εθνική Αντίσταση ενταγμένος στο ΕΑΜ, εργάστηκε ακόμα ως γραφέας, ενώ από το 1947 εργάστηκε ως δημοσιογράφος σε λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες, γράφοντας κατά κύριο λόγο για πνευματικά ζητήματα. Το 1948 γνωρίστηκε με τον ποιητή Άγγελο Σικελιανό, με τον οποί-

ον υπήρξαν φίλοι μέχρι το τέλος της ζωής εκείνου. Τιμήθηκε μεταξύ άλλων, τρεις φορές με το Πρώτο Κρατικό Βραβείο Ποίησης, καθώς και από την Ακαδημία Αθηνών με το Βραβείο Κώστα και Ελένης Ουράνη (1974) και το Αριστείο Γραμμάτων (1982), ενώ έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών το 1989. Μεταξύ άλλων διακρίσεων, χρίστηκε Επίτιμος διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πόσο έρωτα και έμπνευση από τη φύση εκπέμπουν οι στίχοι του Νικηφόρου Βρεττάκου!...

*Μια μυγδαλιά και δίπλα της,
εσύ. Μα πότε ανθίσατε;
Στέκομαι στο παράθυρο
και σας κοιτώ και κλαίω.*

*Τόση χαρά δεν την μπορούν
τα μάτια.
Δός μου, Θεέ μου,
όλες τις στέρνες τ' ουρανού
να στις γιομίσω.*

[Σημ.: Στο τραγούδι, μελοποιημένο από την Τερψιχόρη Παπαστεφάνου, είναι τροποποιημένος, για τις ανάγκες της μελοποίησης, ο στίχος, με προσθήκη της αντωνυμίας “μου”:
Τόση χαρά δεν την μπορούν/τα μάτια μου.]

Πηγές:

http://users.uoa.gr/~nektar/arts/poetry/nikhforos_brettakos_poems.htm

https://el.wikipedia.org/wiki/Νικηφόρος_Βρεττάκος

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΟ ΝΕΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΧΕΛΜΟΥ-ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΣΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

Έτοιμο να υποδεχτεί το κοινό είναι το νέο Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού στα Καλάβρυτα, το οποίο βρίσκεται στο πρώην Δημοτικό Τουριστικό Περίπτερο του Δήμου Καλαβρύτων, επί της κεντρικής Πλατείας Ζαϊμαίων και παραχωρήθηκε στον ΟΦΥΠΕΚΑ η χρήση του για 15 έτη, από τον Δήμο Καλαβρύτων.

Πρόκειται για ένα σύγχρονο, εξωστρεφές και πρωτότυπο Κέντρο Πληροφόρησης, με ψηφιακές και διαδραστικές εφαρμογές, που συγκεντρώνει όλη τη γνώση για τη σπουδαιότητα της προστατευόμενης περιοχής Χελμού-Βουραϊκού. Επίσης, περιλαμβάνει εκθέματα για την ιστορία

και τον πολιτισμό της ιστορικής και μαρτυρικής πόλης των Καλαβρύτων.

Το Κέντρο Πληροφόρησης διαθέτει, εκτός από τον κυρίως εκθεσιακό χώρο, βιβλιοθήκη, καθώς και χώρο πολλαπλών χρήσεων, ο οποίος θα φιλοξενεί εκδηλώσεις, προβολές και παρουσιάσεις. Η κατασκευή του έγινε από τον ΟΦΥΠΕΚΑ, με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».

Το Κέντρο λειτουργεί με την ευθύνη της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου του ΟΦΥΠΕΚΑ, καθημερινά και τα Σαββατοκύριακα.

Μύθοι των λουλουδιών

Νίκη Τσάμη

Λεύκα, Λεύκη, Populus alba."

«Ένα μύθο θα σας πωωωω!...» Όχι, εγώ θα σας πω δύο, σήμερα.

Οι μύθοι αυτοί αφορούν το δέντρο Λεύκα και μάλιστα τη Λεύκα τη Λευκή ή Αχερουσία ή Αίγειρα.

Μύθος 1

Ο Κ. Καρακάσης έχει γράψει ένα βιβλίο

με τον τίτλο «Ευτυχώς που δεν γεννήθηκα όμορφη». Πόσο δίκιο είχε αυτή η ηρωίδα! Όλες οι όμορφες μεγάλες ταραχές και δυστυχίες βίωσαν, άλλες από ζήλια, άλλες τις κυνηγούσαν και άλλες τις έκλεβαν. Έτσι και τώρα, τούτη η μικρή Λεύκη, που ήταν κόρη του Ωκεανού, που την έκλεψε ο Άδης, «Ημέραν τινά» ο Άδης σκέφτηκε πως πρέπει να προλάβει την έλλειψη της βιταμίνης D και ανέβηκε στον απάνω κόσμο. Σε μια παραλία «ξεβράστηκε» και διαπίστωσε ότι δεν ήταν μόνος. Λίγο πιο πέρα έπαιζε με τον λευκό αφρό της θάλασσας μια πανέμορφη κόρη. Την λιμπίστηκε και την πήρε μαζί του, στον Κάτω Κόσμο.

Αν η μικρή Λεύκη έμεινε οικειοθελώς ή την φύλαγαν τίποτα Κέρβεροι, είναι ένα καλά κρυμμένο μυστικό. Η Λεύκη ήταν θνητή – σιγά μην σκεφτόταν ο κύριος να την κάνει αθάνατη – και πέθανε. Τώρα, θες από λύπη, θες από χαρά, την τίμησε την πεθαμένη, την έκανε δέντρο και την ονόμασε Λεύκη. Τα φύλλα της ήταν στο πάνω μέρος πράσινα και στο κάτω ασημιά, για να συμβολίζει τον πάνω και τον Κάτω Κόσμο. Ήταν το μόνο δέντρο που φύτευε στα Ηλύσια Πεδία.

Ήταν το δέντρο εκείνο, από το οποίο ο Ηρακλής, αφού σκότωσε τον Κέρβερο, όταν επισκέφτηκε τον Κάτω Κόσμο, έκοψε κλαδιά, τα έκανε στεφάνι και ανέβηκε, από την Αχερουσία λίμνη, στον απάνω κόσμο. Κι έτσι η Λεύκη πήρε και το διακριτικό Αχερουσία.

Ο Ηρακλής έφερε αυτά τα κλαδιά στην Ολυμπία και έκανε θυσία με αυτά στον πατέρα του τον Δία. Από τότε πήρε και το όνομα Λευκαίος Δίας, αλλά και οι θυσίες που γίνο-

ναν, έκτοτε, τα ξύλα που χρησιμοποιούσαν ήταν μόνο από Λεύκη. Η ποσότητα των ξύλων ήταν πολύ συγκεκριμένη και την επιμελείτο ο εκάστοτε «ξυλεύς – οικέτης», δηλαδή ο επιμελητής ξυλοκόπος. Αυτή η ποσότητα ονομάστηκε «τεταγμένον λήμμα», (τάσσω/τάττω = ορίζω + λήμμα, από το λαμβάνω), δηλαδή ορισμένη λήψη.

Στη δασοπονία δηλώνει την ξύλευση τέτοιας και τόσης ποσότητας, η οποία δεν θα διαταράξει την ισορροπία του, στενού, περιβάλλοντος.

Μύθος 2

Όλοι οι άνθρωποι, κάποτε, ήταν λευκοί, ξανοί και γαλανομάτηδες, μέχρι που ο Φαέθων, με το άρμα του πατέρα του Ήλιου, έκανε εκείνον τον «γύρο του θανάτου». Στην Αφρική το άρμα κατέβηκε τόσο χαμηλά που τους «καρβούνιασε» και απέκτησαν αυτά τα μελαψά χρώματα. Αλλού απλά «άρπαξαν» και κοκκίνησαν, στην Ασία μόλις που κιτρίνισαν και ανέπαφοι έμειναν μόνο οι Βόρειοι, γιατί ο Δίας πρόλαβε και τον κεραυνοβόλησε και «έπεσε χαμαί» στον Ηριδανό ποταμό.

Οι αδερφές του, οι Ηλιάδες (Μερόπη, Ηλία, Φοίβη, Λαμπετία, Αιθερία και Διοξίππη) και τόσο σχετικές με το φως, παιχνιδίζαν στα νερά του ποταμού και τον βρήκαν. Ο θρήνος και ο κοπετός ανέβηκαν μέχρι τα Ολύμπια ουράνια, Ο Δίας τις λυπήθηκε και έδωσε τέλος στο μαρτύριό τους, μεταμορφώνοντάς τους σε δέντρα, τις λεύκες και τα δάκρυά τους σε διάφανο, λαμπερό ήλεκτρο.

Καλή χρονιά

ANTINERO: Απαιτούνται μέτρα για την ανάταξη του δάσους Καϊάφα

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΠΙΑ ΣΤΟΝ ΟΦΥΠΕΚΑ

Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας έστειλε στις 20 Δεκεμβρίου 2024, το παρακάτω έγγραφο στον ΟΦΥΠΕΚΑ, τόσο στην Κεντρική Υπηρεσία όσο και στη Μονάδα Βορειοδυτικής Πελοποννήσου με θέμα «Αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εσφαλμένη εφαρμογή του προγράμματος ANTINERO - ανάταξη των βιοκοινοτήτων».

Το περιεχόμενο του εγγράφου είναι το παρακάτω:

Μετά την εκτεταμένη αλληλογραφία μας σχετικά με την εσφαλμένη εφαρμογή του προγράμματος ANTINERO, τόσο στην πανελλαδική του διάσταση όσο και στην ειδική επιβαρυνόμενη περίπτωση του Δάσους Καϊάφα και Νότιας Στροφυλιάς Ηλείας, επανερχόμαστε για να υπογραμμίσουμε την ανάγκη πρωτοβουλιών για την δραστική βελτίωση των μεθόδων του προγράμματος, έτσι ώστε να μην αποτελεί παράγοντα βαριάς υποβάθμισης των δασικών μας οικοσυστημάτων.

Συνοπτικά, υπενθυμίζουμε ότι πριν την εφαρμογή του προγράμματος ΔΕΝ έχει προηγηθεί περιβαλλοντική αξιολόγηση κατά την οδηγία 2001/42/ΕΚ και υλοποιείται με βάση μελέτες για απλά δασοτεχνικά έργα με έμφαση στην οικονομική διαχείριση της αφαιρούμενης από τα δάση βιομάζας και με μέθοδο την σαρωτική και όχι επιλεκτική αποξήλωση του υπορόφου των δασών, ο οποίος όμως, από οικοσυστημική άποψη, είναι ο κυριότερος δασικός βιότοπος και η βάση της τροφικής αλυσίδας. Επομένως τίθεται θέμα παραβίασης των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους και 2009/147/ΕΚ για τα πτηνά.

Ειδικότερα για την περιοχή Καϊάφα - Νότιας Στροφυλιάς επισημαίναμε σε έγγραφό μας της 9ης Σεπτεμβρίου 2024, με θέμα «Η εσφαλμένη εφαρμογή του προγράμματος ANTINERO έχει βαριά

επίπτωση στη Βιοποικιλότητα του δασικού Οικοσυστήματος», τα παρακάτω:

Σημειώνουμε, με λύπη, ότι από την έρευνα πεδίου και τις καταμετρήσεις, που επιχειρούν περιοδικά έμπειρα μέλη μας στους βιότοπους περιοχής Καϊάφα και νότιας Στροφυλιάς σχετικά με την άγρια πανίδα, για είδη όπως ο μοναδικός στην Ευρωπαϊκή ήπειρο Χαμαιλέοντας της Πελοποννήσου (*Chamaeleo africanus*), ο Δεντροβάτραχος (*Hyla arborea*), οι υδρόβιες (*Emys orbicularis* και *Mauremys rivulata*) και οι χερσαίες χελώνες (*Testudo hermanni* και *Testudo marginata*) και η μικροπανίδα γενικά, προέκυψαν απογοητευτικά αποτελέσματα για τη δυνατότητα διατήρησης των σχετικών ειδών στην περιοχή.

Ειδικότερα για τον Χαμαιλέοντα της Πελοποννήσου, κατά την έρευνα πεδίου στην περιοχή Καϊάφα που ολοκληρώθηκε την 31 Αυγούστου 2024, παρατηρήθηκαν μόνο 70 ενήλικα και 48 νεοσσοί του *Chamaeleo africanus*, σε αντίθεση με τον πολλαπλάσιο παρατηρηθέντα από εμάς πληθυσμό προηγούμενων ετών, αλλά και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ελληνικής Ερπετολογικής Εταιρείας (ΕΛΕΡΠΕ), όπου σε δημοσιευμένη μελέτη της προέδρου της κας Δημάκη, αναφέρει εκτίμηση ύπαρξης 2.000+ ατόμων του είδους τότε. Στους βιότοπους του είδους οι επεμβάσεις του ANTINERO είχαν φτάσει μέχρι την παραλία και στην πράξη δεν έχει απομείνει επαρκής κατάλληλη χαμηλή βλάστηση να κρυφτούν, να υποστηρίξει έντομα για να τραφούν και γενικά να επιβιώσουν.

Θεωρούμε σίγουρο ότι μέσω της χρήσης των βαρέος τύπου μηχανημάτων, όπως οι καταστροφείς βλάστησης, θανατώθηκαν εκατοντάδες χαμαιλέοντες και αντιστοίχως άτομα πλήθους άλλων ειδών μικροθηλαστικών και ερπετοπανίδας. Ο αριθμός των νεοσσών του μοναδικού στην Ευρώπη είδους χαμαιλέοντα που παρατηρήθηκαν είναι δυστυχώς μικρότερος από τον αριθμό των ενήλικων ατόμων, ενώ τυπικά θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον ο διπλάσιος και κατ'ελάχιστον να τριπλασιαστεί μέχρι το τέλος της περιόδου εκκόλαψης, δηλαδή το τέλος Οκτωβρίου.

Η έρευνα πεδίου αποκάλυψε μεμονωμένους νεοσσοί, αντί των δεκάδων που παρατηρούνταν τα προηγούμενα χρόνια περίξ κάθε εκκολαφθείσας φωλιάς. Νεοσσοί που έτυχε να εκκολαφθούν σε κάποιες φωλιές, επιβίωσαν σε πολύ μικρό ποσοστό - μόνο ένας ή και κανένας απολύτως ανά φωλιά - ή οι φωλιές καταστράφηκαν ολοκληρωτικά, λόγω συμπίεσης της άμμου από το βάρος των βαρέων μηχανημάτων.

Επιπλέον, κι όπως είναι φυσικό, οι ανώτεροι θηρευτές μικροπανίδας υπερθήρευσαν, τι απέμεινε από τα σχετικά είδη.

Χωρίς αμφιβολία, και σε όλες τις περιπτώσεις, προφανώς ευθύνονται οι βαρύτερες αλλοιώσεις του οικοτόπου, όπως η έλλειψη υγρασίας στο εκτεθειμένο στην θερμότητα του ήλιου έδαφος, η απώλεια κρύπτης και η διάσπαση της τροφικής αλυσίδας λόγω της σαρωτικής αφαίρεσης του υπορόφου στο πλαίσιο του «ANTINERO».

Η δυσοίωση πρόβλεψη είναι ότι κινδυνεύουν να εξαφανιστούν τελείως, λόγω ραγδαίας πτώσης του ρυθμού αναπαραγωγής και της αιμομιξίας, μέχρι το πολύ σε τρία χρόνια. Χρειάζεται συστηματική εργασία πεδίου, με προστασία φωλιών που θα εντοπιστούν, μέσω μόνιμης παρουσίας και εγκατάσταση ειδικευμένων επαγγελματιών και/ή εθελοντών τουλάχιστον για τρίμηνο, από Αύγουστο έως Οκτώβριο.

Όλες τις ημέρες της έρευνας εντοπίστηκε μόνο ένας επιζών δενδροβάτραχος, προηγούμενης χρονιάς, και κανένας απολύτως ζωντανός νεοσσός ή νεαρό άτομο από τις ελληνικές χερσαίες ή υδρόβιες χελώνες της λίμνης. Αιτία σίγουρα αποτελούν οι άμεσες και έμμεσες θανατώσεις, οι καταστροφές φωλιών και του οικοτόπου μέσω του «ANTINERO».

Ακόμα υπάρχει επιβλαβής ισχυρός φωτισμός και - ακόμα χειρότερα - σε ψυχρό φάσμα ακτινοβολίας, στις εγκαταστάσεις των λουτρών και στο νησάκι της λίμνης Καϊάφα με προβολείς στραμμένους προς τον ορεινό όγκο του Λαπίθα, παραβαίνοντας τους όρους προστασίας που έχουν τεθεί. Επίσης υπάρχει και επέκταση του δικτύου οδικού φωτισμού με την ίδια φυσιογνωμία.

Επανερχόμεθα, δεδομένου ότι το πρόγραμμα παραμένει εν εξελίξει και απευθυνόμαστε στην Υπηρεσία σας, κατεξοχήν σχετική με το αντικείμενο και διαθέτουσα οικοσυστημική γνώση και αντίληψη, με αγωνία για την τύχη των προστατευόμενων ειδών του υπορόφου και ειδικότερα της ερπετοπανίδας του Καϊάφα-Νότιας Στροφυλιάς.

Θεωρούμε απαραίτητα και εκ του νόμου επιβεβλημένα τα παρακάτω:

1. Σε ό,τι αφορά στην ΓΕΝΙΚΗ εφαρμογή του ANTINEPO κατεπείγουσα επιστη-

μονική περιβαλλοντική αξιολόγηση, ώστε σαρωτικές μέθοδοι αποξήλωσης του υπορόφου να αποκλειστούν και να αντικατασταθούν με κατάλληλες επιλεκτικές μεθόδους μείωσης της καύσιμης ύλης.

2. Σε ό,τι αφορά στην προστατευόμενη περιοχή Καϊάφα-Ν. Στροφυλιάς, όπου η ζημιά σε σπάνια είδη πανίδας είναι ορατή και ειδικά για το είδος *chameleoaffricanus*, που ΑΝΘΟΥΝ στην περιοχή, είναι σε ΑΜΕΣΟ κίνδυνο εξαφάνισης, λόγω και της μεγάλης του ευαισθησίας στη δραματική μείωση της γενετικής του δεξαμενής, είναι απαραίτητο εκτός από την ΑΠΟΦΥΓΗ κάθε τέτοιας επέμβασης στα προσεχή χρόνια, ώστε να αναταχθεί βαθμιαία ο δασικός υπόροφος, να ληφθούν με συμβουλή ειδικών επιστημόνων ιδιαίτερα μέτρα υποστήριξης του πληθυσμού που απέμεινε, μήπως και αποφευχθεί η εξαφάνισή του.

Προς τούτο είναι αναγκαίο και σας παρακαλούμε να απευθύνετε προτάσεις κατάλληλων μέτρων προστασίας προς τις συναρμόδιες υπηρεσίες, κατεξοχήν τις Δασικές Υπηρεσίες της Ηλείας, και να πιέσετε για να εφαρμοστούν.

Ανάγκη να προετοιμαστούν Δήμοι, κοινό, επιχειρήσεις για την Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων

Η πρόσφατη υπογραφή της Σύμβασης για την κατασκευή του έργου **Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ)** και **Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒ)** στην περιοχή Φλόκα του Δήμου Δυτικής Αχαΐας μπορεί να κριθεί ως ένα, επιτέλους, θετικό βήμα μετά από μακρά περίοδο ακινησίας. Η κατασκευή της Μονάδας κατά την πιο αισιόδοξη εκδοχή έχει προβλεπόμενο χρόνο αποπεράτωσης το 1,5 έτος, αλλά είναι πολύ πιθανό να πάρει περισσότερο χρόνο.

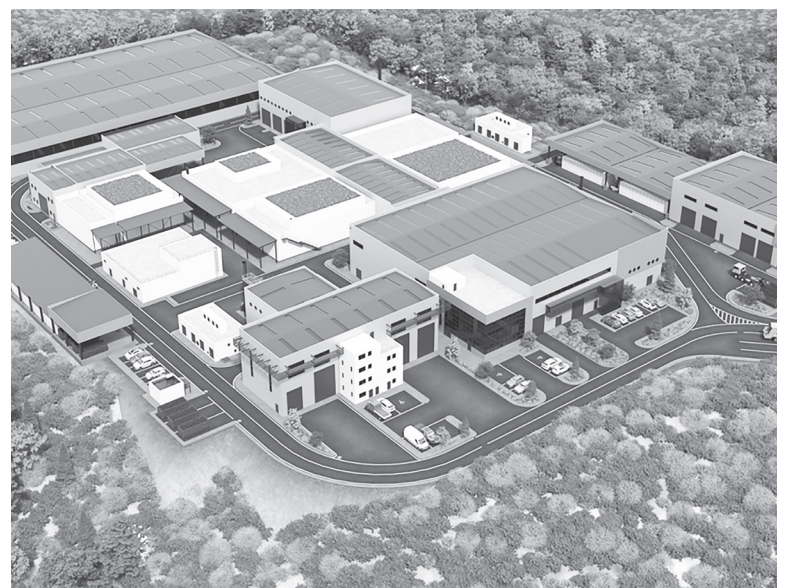
Παράλληλα έρχεται η ανακοίνωση της κυβερνητικής απόφασης για ενοποίηση σε επίπεδο Περιφέρειας των ΣΥΔΙΣΑ (Συνδέσμων Διαχείρισης Απορριμμάτων), που σήμερα λειτουργούν σε επίπεδο νομού. Ήδη, επί αυτού, αντέδρασαν, κατά τη γνώμη μας ορθά και δίκαια, παράγοντες της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, η οποία έχει εν λειτουργία Μονάδα Μηχανικής Επεξεργασίας συνοδευόμενη από νόμιμο ΧΥΤΥ. Η Ηλεία δεν επιτρέπεται να πιεστεί στα πλαίσια της ενοποίησης, να παραλάβει ποσότητες από τις άλλες δύο. Αρκετά έχει υποφέρει στο παρελθόν, όταν ήταν στη χειρότερη κατάσταση απ' όλους, με τα σκουπίδια να μένουν σε σωρούς βδομάδες στις πόλεις της.

Είμαστε όμως έτοιμοι, και μιλάμε ιδίως για τους δήμους **Πάτρας** και **Αιγίου**, να υποστηρίξουμε τη λειτουργία της Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων και της μικρότερης Μονάδας Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων; Φτάνουν τα περίπου δύο χρόνια που έχουμε μπροστά μας, για

να κάνουμε όλα όσα χρειάζονται, για να λειτουργήσουν με επάρκεια οι δύο Μονάδες συν ο ΧΥΤΥ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων) τους στου Φλόκα, χωρίς να παραμείνει ΧΥΤΑ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων);

Το πρώτο, που είναι αναγκαίο και ΔΕΝ έχει γίνει, είναι να εξηγηθεί η νέα πραγματικότητα στους πολίτες. Η εποχή των φτηνών λύσεων (απλή ταφή στην Ξερόλακκα με μεταφορά 5-10 χιλιόμετρα) παρέρχεται. Για να μην πάμε σε περισσότερο από το αναγκαίο ακριβές λύσεις, αλλά και για να ΔΙΑΡΚΕΣΕΙ το νέο σύστημα, είναι απαραίτητη η **ενεργός συμμετοχή του κοινού**, αλλά και του επαγγελματικού χώρου της εστίασης. Χωρίς αυτή, όχι μόνο η Μονάδα Βιοαποβλήτων θα αποτύχει, αλλά και το όλο σύστημα θα αντιμετωπίσει κρίσιμες δυσκολίες. **Η ΕΠΙΜΕΛΗΣ ανακύκλωση** και όχι μόνο των δύο κάδων, πολιτικές μείωσης των απορριμμάτων, η πρόθυμη ανταπόκριση στη διαλογή του οργανικού μέρους στην πηγή είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις, για να «βγουν τα νούμερα» ποσοτικά.

Γιατί, όπως εδώ και δεκαετίες τονίζουμε ως Οικολογική Κίνηση Πάτρας, η βιώσιμη διαχείριση οφείλει να αντιμετωπίζει το σύνολο των ποσοτήτων, ήτοι κάπου **90.000 τόνους ετησίως**. Αλλά η Μονάδα Επεξεργασίας έχει σχεδιαστεί για 54.000 τόνους/έτος (14.000 τόνοι από τους όμορους δήμους και 40.000 τόνοι από την Πάτρα) και αυτή των βιοαποβλήτων για άλλους 10.000 τόνους. Από το σύνολο των 90.000 τόνων που παράγονται

Μακέτα της υπό κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων

ετησίως στην Πάτρα, απομένουν 50.000 τόνοι, που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν από καλύτερη ανακύκλωση και μείωση και όχι φυσικά με μεταφορά στην Ηλεία.

Δεδομένου ότι το ποσοστό της ανακύκλωσης σήμερα είναι 5%, για να κλείσει η Ξερόλακκα πρέπει αυτό το ποσοστό (μαζί με την κομποστοποίηση) να ...δεκαπλασιαστεί! Είναι φανερό ότι ο σχεδιασμός για τόσο μικρή μονάδα ήταν λάθος εξ αρχής.

Η καμπάνια λοιπόν για την ευαισθητοποίηση του κοινού πρέπει να αρχίσει τώρα, να έχει μόνιμα χαρακτηριστικά, όπως και οργάνωση της συμμετοχής του χώρου της εστίασης στη συλλογή των βιοαποβλήτων και για την ορθή λειτουργία του συστήματος και για την συγκράτηση του κόστους. Επιπλέον είναι αδιανόητο

να επιβαρύνεται το σύστημα με απορρίμματα άλλων «ρευμάτων», όπως ογκώδη, μπάζα, κλαδέματα, που πρέπει να θρυμματίζονται ΟΛΑ, πριν πάνε για κομποστοποίηση. Θα ήταν μάλιστα προτιμότερο να ιδρυθεί μια ειδική μονάδα μόνο για αυτά στην Ξερόλακκα, που θα παράγαγε και αξιοποιήσιμο γεωργικά κομπόστ.

Εν ολίγοις, η εποχή των φτηνών λύσεων, των αναβολών και της επανάπαυσης σε υποδομές της δεκαετίας του '80 τελείωσε. Αν δεν θέλουμε να βρεθούμε μπροστά σε νέα αδιέξοδα, πρέπει να κάνουμε εγκαίρως «ό,τι χρειαστεί», για να συμβαδίσει η κοινωνική και οργανωτική προετοιμασία με την κατασκευή των Μονάδων.

Γιώργος Κανέλλης

Να σεβόμαστε τους «δρόμους του νερού»!

ΑΣΤΟΧΕΣ ΟΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΕΛΕΜΝΟ

Τα ισχυρά πλημμυρικά φαινόμενα σε αρκετές περιοχές της χώρας, με εξέχουσες τις περιπτώσεις των καταστροφών στη Ρόδο και στη Λήμνο, θέτουν με οξύ τρόπο το θέμα της αντιπλημμυρικής πολιτικής.

Ένα προφανές συμπέρασμα που βγαίνει από τις δύο παραπάνω περιπτώσεις είναι ότι η αδιαφορία για τη φυσική διαμόρφωση της γεωγραφίας του τόπου, ιδιαίτερα του ανάγλυφου του εδάφους (ποταμοί, ρέματα, λίμνες, περιοδικά πλημμυριζόμενες εκτάσεις) που παραλαμβάνει τα ασυνήθη υδάτινα φορτία, είναι, μαζί με την αυξημένη ένταση των φαινομένων λόγω της κλιματική κρίσης, οι κύριες αιτίες για απώλειες ζωών και τις καταστροφές υποδομών και περιουσιών.

Η διατήρηση της οικολογικής κατάστασης των δρόμων του νερού και η προστασία οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, διασφαλίζονται από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τα νερά - 2000/60/ΕΕ - και τις πλημμύρες - 2007/60/ΕΕ - αλλά και από τα ψηφίσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - 2013/249 - περί πράσινων υποδομών.

Η κοινοτική Οδηγία περί επικαιροποίησης των «Σχεδίων Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής» - σύμφωνα με τους στόχους της «Στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030» - καλεί όλα τα κράτη μέλη να προβούν στην επαναφορά των ρεμά-

των σε κατάσταση ελεύθερης ροής - επαναφοράς στη φυσική κατάσταση.

Πιο απλά, είναι ανάγκη και συμφέρον μας να σεβόμαστε τους φυσικούς «δρόμους του νερού», κάτι για το οποίο εξάλλου υπάρχει και νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Αναλυτικότερα είναι ανάγκη και συμφέρον μας:

Να μην ανεχόμαστε παράνομα κτίσματα στις κοίτες (κραυγαλέες τέτοιες περιπτώσεις στη Ρόδο) ούτε τα κτίσματα ή παραπήγματα στις όχθες (περίπτωση Μελίχου ποταμού στην Πάτρα, σε πείσμα και των προβλέψεων του Γ.Π.Σ.).

Να σεβόμαστε τα «φυσικά πλημμυρικά πεδία» αποτρέποντας δόμηση, υποδομές και πολυετείς καλλιέργειες εκεί.

Να εκτελούμε τα αναγκαία αντιπλημμυρικά με ΠΡΟΣΟΧΗ, φειδώ και ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ. Μόνο κακό κάνει το ξύρισμα των κοιτών από τη βλάστηση ή και χωματουργικά έργα σε αυτές, όπως έγινε άστοχα στην περίπτωση της κοίτης του Σελέμνου στη βόρεια περιοχή του Δήμου Πατρέων, από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Αφαιρέσεις μαζών από υλικά που προκαλούν εμφράξεις σημειακά πρέπει να έχουν προτεραιότητα και συχνότητα είναι αρκετές.

Επιπλέον, να μην επιτρέπουμε την αφαίρεση λεπτόκοκκων αδρανών από τις κοίτες, διότι αυτά κτίζουν τις

Σελέμνος πριν τον καθαρισμό

Σελέμνος μετά τον καθαρισμό

ακτές, προστατεύοντας έτσι και από την εισβολή του θαλάσσιου υδροφόρου ορίζοντα.

Αντιπλημμυρικές πολιτικές, που προσαρμόζονται στο φυσικό ανάγλυφο, διατηρούν τη βλάστηση, δεν επιτρέπουν την καταλήστευση λεπτόκοκκων αδρανών και περιλαμβά-

νουν ελέγχους νομιμότητας σε ό,τι αφορά σε καταπατήσεις ή παράνομες εν γένει επεμβάσεις στις κοίτες και τις όχθες ρεμάτων και ποταμών, δεν είναι «επιθυμίες οικολόγων», αλλά η μόνη επιλογή που συνδυάζει τη νομιμότητα με το ρεαλισμό για τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Για την ορθή κλάδευση των αστικών δέντρων

Η κλάδευση των αστικών δέντρων, που ήδη είναι εν εξελίξει, συχνά δέχεται επικρίσεις και παράπονα για υπερβολές ή και σοβαρά λάθη. Η εικόνα πολλών δέντρων, ακόμη και αυτών όπως οι μουριές, που προσαρμόζονται καλά στο βαρύ ετήσιο κλάδεμα δείχνει ότι οι επικρίσεις, εν μέρει τουλάχιστον, είναι βάσιμες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι μουριές, χλωρές μεν, αλλά με ορατές ανοικτές πληγές στον κορμό τους από την εισβολή μυκήτων, εισβολή που προκλήθηκε από το ετήσιο βαρύ κλάδεμα, χωρίς κάλυψη των τομών με προστατευτική επάλειψη. Ακόμη χειρότερη είναι η περίπτωση δέντρων λεύκας, που δεν ανέχεται βαρύ κλάδεμα, να ξεραίνονται μετά από αυτού του είδους επέμβαση.

Θεωρούμε χρήσιμο και εύλογο επομένως, πέραν της υπογράμμισης της ανάγκης επάλειψης των τομών με προστατευτική πάστα, κάτι που δυστυχώς δεν γίνεται και τα αποτελέσμα-

τα φαίνονται στη φωτογραφία μας, να θυμίσουμε θέσεις που η Οικολογική Κίνηση Πάτρας έχει επανηλεγμένα δημοσιοποιήσει και καταθέσει εγγράφως στην Υπηρεσία Πρασίνου του Δήμου Πατρέων:

Στόχοι του αστικού πρασίνου είναι η παροχή ίσκιου τους ζεστούς μήνες, η συγκράτηση σκόνης, η αισθητική βελτίωση της εικόνας του αστικού χώρου, η μείωση της επίπτωσης του θορύβου, αλλά και η υποστήριξη της άγριας ζωής που επιβιώνει στην πόλη.

Η επέμβαση στην κόμη των δέντρων με ελαφρύ ή αυστηρό κλάδεμα οφείλει να υπακούει σε ΟΡΟΥΣ και να έχει ΟΡΙΑ:

Ο κυριότερος όρος είναι να λαμβάνεται υπόψη το είδος των δέντρων, ώστε δέντρα που δεν αντέχουν βαρύ κλάδεμα (π.χ. λεύκες, πεύκα) να μην υπόκεινται σε τέτοιο. Παρομοίως, δέντρα για τα οποία ενδείκνυται μόνο ελαφρύ κλάδεμα (όπως τα αρμυρίκια) είναι σφάλμα και λειτουργεί σε βάρος

των στόχων που προαναφέραμε να επιβάλλεται ολική αφαίρεση της κόμης, προκαλώντας έτσι εύλογες διαμαρτυρίες.

Το κυριότερο όριο είναι η έναρξη της εποχής της **κυκλοφορίας των χυμών** (τέλη Μαρτίου), που συμπίπτει και με την **φωλεοποίηση των μικροπουλιών** που έχουν σε σημαντικό αριθμούς καταφέρει να επιβιώσουν στο αστικό περιβάλλον.

Καλούμε τον Δήμο Πατρέων να αφουγκραστεί τις εύλογες ανησυχίες των πολιτών και να προχωρήσει προσηκτικότερα στο ζήτημα αυτό, δηλαδή:

(α) Να δίνει αυστηρές και σαφείς οδηγίες και να επιβάλλει κυρώσεις σε εργολάβους κλαδέματος που δεν σέβονται την ανάγκη διαφοροποίησης των αστικών δέντρων ανάλογα με το χαρακτήρα τους,

(β) Να ακούει τις παρατηρήσεις των πολιτών, ενημερώνοντας έγκαιρα και για την ανάγκη και τους λόγους αυστηρού κλαδέματος δέντρων, όπως οι

ευκόλυτοι, με ισχυρή αναβλαστική ικανότητα και τάση γιγαντισμού, που ορθά πρέπει να ελέγχεται.

(γ) **να τερματίζει την κλαδευτική περίοδο μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους** ώστε η κλάδευση να μη συνεπάγεται και την καταστροφή των νέων φυλιών των μικροπουλιών.

Τα αστικά δέντρα είναι πολυτίμημα από άποψη αισθητικής, ίσκιου και άλλων θετικών όπως η συγκράτηση σκόνης και θορύβου. Είναι όμως και «σπίτι» των πουλιών.

Δικαιούνται και αυτά να ζουν και να εμπλουτίζουν την Άνοιξη. ΓΚ